

MEDDELANDEN 2024

Redaktör: Therese Sheats
Grafisk formgivning och original: Stellar
Foto: Björn Strömfeldt (om inget annat anges)

© De enskilda konstnärerna, författarna, fotograferna
och Kungl. Akademien för de fria konsterna

Ansvarig utgivare: Elisabeth Alsheimer Evenstedt

Utgiven med generöst bidrag ur Sven Ivar och Siri Linds fond
samt Göran Lagervalls Stiftelse.

Tryck Åtta.45 Tryckeri AB Järfälla 2024

ISBN: 978-91-88135-63-6

ISSN: 0281-8213

www.konstakademien.se

KONSTAKADEMIEN

Kungl. Akademien för de fria konsterna

Påskliljor och pärthyacinter i Rosenbadsparken utanför Konstakademiens hus. Tittar man riktigt noga anar man Anders Zorns fontänstaty "Morgonbad" från 1909, skänkt som gåva av grosshandlaren och konstsamlaren Herman Friedländer.
Foto: Sanna Argus Tirén.

2024

Innehållsförteckning

FÖRORD	5
LEDAMÖTER	6
Matrikel	7
Nya ledamöter	10
Akademiens nämnder	14
Stipendier	16
Publikationer	22
Ledamöter agerar	24
HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN	32
Program	33
Hälsningsord	34
Utdrag ur årsberättelse	38
Priser, belöningar och stipendier	42
Sergelpriset	48
Högtidstal	52
VERKSAMHETEN	58
Akademiens tjänstemän	59
Samlingar, arkiv och forskning	60
Utställningar	68
Program	72
Rolf Schockprisen	78
Bernadotteprogrammet	82
Bernadottepriset	84
Den tänkande handen	86
Publikationer verksamhet	90
ÅRSREDOVISNING	92

Sittande man, tidigare identifierad som den athenske dramatikern Menandros. Bakom till vänster Antinous, kejsar Hadrianus unge älskare. Från utställningen Ideal i gips. Foto: Sanna Argus Tirén.

Förord

Kungl. Akademien för de fria konsterna redovisar genom denna skrift verksamhetsåret 2024. Sedan 1905 – under 120 år – har dessa årsberättelser burit namnet *Meddelanden*.

Akademien ska värda sina samlingar, göra dessa tillgängliga för forskning och studier, anordna utställningar med programverksamhet samt främja nationella och internationella kontakter. Att utveckla och värna kunskap genom föreläsningar och seminarier liksom att agera och driva aktuella och viktiga kulturfrågor i samhällsdebatten är en viktig del av Konstakademiens uppdrag.

Syftet med denna mångfasetterade verksamhet är att sprida kunskap om Akademiens historia, gärning och uppdrag samt bidra till ett spännande och omväxlande rikt kulturliv. Både det viktiga inre och yttre kulturarbetet synliggörs och tydliggörs i denna skrift.

Välkommen att ta del av Kungl. Akademien för de fria konsternas redovisning av året 2024 – Akademiens tvåhundraionde verksamhetsår!

Elisabeth Alsheimer Evenstedt
Ständig sekreterare

KONSTAKADEMIEN I KORTHET

- Förvaltar omkring 100 fonder och stiftelser och delar årligen ut stipendier, priser och understödsmedel till konstnärer och arkitekter.
- Presenterar årligen ett 20-tal utställningar och programaktiviteter kopplade till dessa – alltid med fri entré.
- Förvaltar den egna fastigheten.
- Vårdar arkiv och samlingar som sträcker sig ända från 1700-talet.
- Delar ut 4–5 utställningsstipendier per år som omfattar en utställning samt katalog.
- Delar ut två stipendier inom Bernadotteprogrammet som omfattar ett års ateljévistelse, möjlighet till samverkan med andra akademier samt en utställning.
- Arrangerar teckningstävling för unga tecknare i samarbete med Kungl. Hovstaterna där tre stipendiater erhåller 100 000 kr vardera.
- Delar ut medel till publikationsstöd.
- Upplåter lokaler till aktörer inom ett brett kulturfält och det görs ca 150 programaktiviteter per år i huset.
- Bedriver samarbetsprojekt med systerakademier.

Matrikel

Ledamotsförteckning 2024

FÖRSTE HEDERSLEDAMÖTER

Invalsår
 1977 H.M. Konungen
 2011 H.K.H. Kronprinsessan

PRESES
 Helena Tallius Myhrman 2025 – 2027

VICE PRESES
 Klara Kristalova 2025 – 2027

SVENSKA HEDERSLEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori
1987	Olle Granath	Hedersledamot
1990	Sten Åke Nilsson	Hedersledamot
1993	Jöran Lindvall	Hedersledamot
1994	Sune Nordgren	Hedersledamot
2002	Lars Nittve	Hedersledamot
2004	Pontus Bonnier	Hedersledamot
2005	Hans Henrik Brummer	Hedersledamot
2007	Fredric Bedoire	Hedersledamot
2010	Sara Arrhenius	Hedersledamot
2011	Daniel Birnbaum	Hedersledamot
2014	Peter Cornell	Hedersledamot
2014	Eva Eriksson	Hedersledamot
2015	Isabella Nilsson	Hedersledamot
2016	Carl-Johan Malmberg	Hedersledamot
2017	Ann-Sofi Noring	Hedersledamot
2017	Kerstin Wickman	Hedersledamot
2019	Svante Lindqvist	Hedersledamot
2022	David Neuman	Hedersledamot
2023	Patrick Amsellem	Hedersledamot
2024	Martin Rörby	Hedersledamot

SVENSKA LEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori
1967	John Sjöström	Arkitekt
1974	Enno Hallek	Konstnär
1977	Lena Cronqvist	Konstnär
1978	Jan Håfström	Konstnär
1981	Harald Lyth	Konstnär
1984	Lars Englund	Konstnär
1986	Ulf Gripenholm	Konstnär
1987	Leif Bolter	Konstnär
1988	Gunnar Mattsson	Arkitekt
1989	Åke Axelsson	Arkitekt
1989	Kajsa Mattas	Konstnär
1990	Stina Ekman	Konstnär
1990	Johan Hedborg	Arkitekt
1990	Kent Lindfors	Konstnär
1990	Kjell Strandqvist	Konstnär
1991	Bo Larsson	Konstnär
1992	Claes Eklundh	Konstnär
1992	Gert Wingårdh	Arkitekt
1993	Kjell Anderson	Konstnär
1993	Peter Linde	Konstnär
1993	Lasse Söderberg	Konstnär
1994	Johan Celsing	Arkitekt
1994	Cajsa Holmstrand	Konstnär
1995	Per Berglund	Konstnär
1995	Carl Magnus	Konstnär
1996	Max Book	Konstnär
1996	Jarl Ingvarsson	Konstnär
1996	Anders Landström	Arkitekt
1997	Ernst Billgren	Konstnär
1997	Jonas Bohlin	Arkitekt
1997	Eva Lange	Konstnär
1997	Helena Tallius Myhrman	Arkitekt

LEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori	Invalsår	Namn	Kategori
1998	Marie-Louise Ekman	Konstnär	2011	John Stenborg	Konstnär
1998	Peter Erséus	Arkitekt	2011	Mats Theselius	Arkitekt
1998	Berit Lindfeldt	Konstnär	2011	Erik Wikerstål	Arkitekt
1999	Ann Edholm	Konstnär	2012	Klara Kristalova	Konstnär
1999	Eva Löfdahl	Konstnär	2012	Henrik Rundquist	Arkitekt
1999	Lasse Vretblad	Arkitekt	2014	Andreas Eriksson	Konstnär
2000	Rita Lundqvist	Konstnär	2014	Kristina Jansson	Konstnär
2000	Håkan Rehnberg	Konstnär	2014	Karin Ohlin	Konstnär
2001	Lars Kleen	Konstnär	2015	Lars Nilsson	Konstnär
2001	Christer Malmström	Arkitekt	2015	Sophie Tottie	Konstnär
2001	Gunilla Svensson	Arkitekt	2016	Axel Lieber	Konstnär
2002	Thorbjörn Andersson	Arkitekt	2016	Bolle Tham	Arkitekt
2002	Karin Mamma Andersson	Konstnär	2016	Martin Videgård	Arkitekt
2002	Ulla Fries	Konstnär	2017	Jonas Elding	Arkitekt
2002	Johan Scott	Konstnär	2017	Jens Fänge	Konstnär
2002	Annette Senneby	Konstnär	2017	Catharina Gabrielsson	Arkitekt
2002	Anders Wilhelmson	Arkitekt	2017	Petra Gipp	Arkitekt
2003	Rune Rydelius	Konstnär	2017	Gunnel Wählstrand	Konstnär
2003	Ann-Sofi Sidén	Konstnär	2018	Jonas Dahlberg	Konstnär
2004	Karin Granqvist	Konstnär	2018	Johannes Norlander	Arkitekt
2004	Jockum Nordström	Konstnär	2018	Katja Pettersson	Arkitekt
2006	Charlotte Gyllenhammar	Konstnär	2019	Per Andersson	Arkitekt
2006	Rolf Hanson	Konstnär	2019	Loulou Cherinet	Konstnär
2006	Henrik Samuelsson	Konstnär	2019	Johanna Gustafsson Fürst	Konstnär
2006	Bengt Svensson	Arkitekt	2019	Carl Hammoud	Konstnär
2006	Karin Wikström	Konstnär	2019	Gunilla Klingberg	Konstnär
2006	Eva Zettervall	Konstnär	2019	Annika von Hausswolff	Konstnär
2007	Ebba Matz	Konstnär	2019	Christine Ödlund	Konstnär
2007	Mikael Pauli	Konstnär	2022	Niels De Bruin	Arkitekt
2008	Claes Jurander	Konstnär	2022	Kristina Matousch	Konstnär
2008	Christian Partos	Konstnär	2023	Bella Rune	Konstnär
2009	Alexis Pontvik	Arkitekt	2023	Johan Arrhov	Arkitekt
2009	Irène Vestman	Konstnär	2023	Leif Holmstrand	Konstnär
2010	Sonja Larsson	Konstnär	2023	Louise Masreliez	Arkitekt
2011	Leif Elggren	Konstnär	2024	Valeria Montti Colque	Konstnär
2011	Carin Ellberg	Konstnär	2024	Runo Lagomarsino	Konstnär
2011	Margareta Källström	Arkitekt	2024	Sirous Namazi	Konstnär
2011	Gunnar Larsson	Konstnär	2024	Mattias Palme	Arkitekt
2011	Hans Murman	Arkitekt			

UTLÄNDSKA HEDERSLEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori	Född	Verksam
2001	Wilfried Wang	Hedersledamot	1957, Tyskland	Tyskland/USA
2014	Nicholas Penny	Hedersledamot	1949, Storbritannien	
2016	Ulf Grønvold	Hedersledamot	1947, Norge	
2019	Paul B. Franklin	Hedersledamot	1967, USA	

UTLÄNDSKA LEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori	Född	Verksam
1980	Jasper Johns	Konstnär	1930, USA	
1987	Frank Stella † 2024	Konstnär	1936, USA	
1994	Norman Foster	Arkitekt	1935, Storbritannien	
1994	Rafael Moneo	Arkitekt	1937, Spanien	
1994	Gerhard Richter	Konstnär	1932, Tyskland	
1994	Joel Shapiro	Konstnär	1941, USA	
1996	Pietro Raffone	Arkitekt	1941, Italien	Sverige
2001	Sigurdur Gudmundsson	Konstnär	1942, Island	
2001	Paul Osipow	Konstnär	1939, Finland	
2006	Maaria Wirkkala	Konstnär	1954, Finland	
2008	Alvaro Siza	Konstnär	1933, Portugal	
2012	Marina Abramović	Konstnär	1946, Serbien	USA
2012	Ai Weiwei	Konstnär	1957, Kina	
2013	James Turrell	Konstnär	1943, USA	
2014	Anne Lacaton	Arkitekt	1955, Frankrike	
2014	Renzo Piano	Arkitekt	1937, Italien	
2014	Jean Philippe Vassal	Arkitekt	1954, Marocko	Frankrike
2015	Santiago Calatrava	Arkitekt	1951, Spanien	
2016	Axel Lieber	Konstnär	1960, Tyskland	Tyskland/Sverige

Valeria Montti Colque, foto: Ricard Estay. Runo Lagomarsino, foto: Krzysztof Zielinski. Sirous Namazi, foto: privat. Mattias Palme, foto: privat. Martin Rörby, foto: privat.

Nya ledamöter

Invalda vid Sammankomsten 29 april 2024

VALERIA MONTTI COLQUE

Konstnär

I Valeria Montti Colques konstnärskap är transformation, andlighet och diaspora ofta återkommande teman. Hon arbetar med berättelser och bygger upp bildvärldar med inspiration från vardagslivet, myter, religioner, samhället, arv och populärkultur. Verken innehåller ofta symboler och metaforer. Vardagliga upphittade föremål, kostymer, och kulturellt skräp blir till collage-baserade skulpturala installationer och performances. Valeria Montti Colques arbetar gärna kollektivt tillsammans med konstnärer, musiker, performanceartister, familj och vänner.

Valeria Montti Colque, f. 1978 har en examen från Kungl. Konsthögskolan. Hennes installation, *Apu Mamáhöjden Ojitos de Sal* förvärvades av Moderna Museet i Stockholm som en del av deras samling 2022. Valeria har medverkat i en rad utställningar och performance i Sverige och internationellt. Hon har haft en separatutställning på Museo de Solidaridad Salvador Allende i Santiago de Chile under 2020 och representerar Chile, som första exilchilenare, i 2024 års Venedigbiennial.

RUNO LAGOMARSINO

Konstnär

Runo Lagomarsinos konstnärliga arbete är poetiskt, existentiellt, politiskt och precis. Han använder objekts, bilders, platsers och t.o.m. mer immateriellt undflyende element, som sol, ljus och vattens, målade förmåga att fånga betraktaren. Verken är både fysiska och konceptuella, känns i både kropp och själ, och berör frågor om allt från nationell identitet till internationell historia och hur dessa påverkar vår nutid. Lagomarsino använder ofta det självbiografiska sammanlänkat med skeenden och frågor som påverkar oss alla.

Med teckningar, skulpturer, återvunna objekt, collage, aktioner och installationer visar han kopplingar mellan det koloniala förflutna och dess återverkningar i vår samtid och framtid.

Runo Lagomarsino, f. 1977 har en masterexamen från Malmö konsthögskola vid Lunds universitet och har också studerat på Whitney Independent Study Program i New York. Runo Lagomarsinos konst har visats i många sammanhang i Sverige och internationellt, däribland Malmö Konstmuseum, Solomon R. Guggenheim Museum i New York och Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia i Madrid. Han har deltagit i flera biennaler som Venedigbiennalen och São Paulo biennalen. År 2019 erhöll Runo Lagomarsino Moderna Museets vänner skulpturpris.

SIROUS NAMAZI

Konstnär

Sirous Namazi gestaltar med allvar, humor och ömsinhet allmänmännliga teman utifrån personliga erfarenheter. I olika material såsom funnen keramik, broderi, byggnadsmaterial, video eller måleri belyser han minnets bedräglighet och smärta.

Sirous Namazi, f. 1970 är utbildad vid Konsthögskolan i Malmö. Han har medverkat i ett flertal utställningar både i Sverige och internationellt. Han har haft solo-utställningar på bland annat Magasin III i Stockholm och Fundació Joan Miró i Barcelona. Tillsammans med Jacob Dahlgren representerade Sirous Namazi Sverige vid Venedigbiennalen i nordiska paviljongen 2007. Han har mottagit flera olika utmärkelser så som Prins Eugen-medaljen – för framstående konstnärlig gärning, Stockholms stads hederspris och Barbro och Holger Bäckströms stipendium.

MATTIAS PALME

Arkitekt

Mattias Palme har en ambition och tro på att vi genom arkitektur kan stärka lokalsamhället. I sitt arbete som arkitekt är han därför ofta inriktad mot samhällsfastigheter och publika byggnader med viktiga samhällsfunktioner som skolor, vård och idrott. Arkitekturen är lägmäld men med tydlig inlevelse där byggnadernas innehåll spelar huvudrollen. Många gånger finns husen i mindre orter och en ambition har då varit att få folk att kunna stanna kvar där de bor. Den samhällsbyggande ambitionen har också visat sig i texter han har skrivit.

Mattias Palme, f. 1968, har en examen från arkitekturskolan på KTH i Stockholm. Tillsammans med ett par medarbetare leder han sedan 2005 kontoret LLP arkitektkontor med ett tiotal anställda.

Bland projekten märks:

Kronängsskolan i Vaxholm; nybyggnad av högstadieskolor och kulturskola 2017.

Adolfbergsskolan Knivsta; nominerad till Kasper Sahlinpriset 2020.

Förskolan Träffen Nyköping, utsedd till Årets skol- och förskolebyggnad 2022.

MARTIN RÖRBY

Hedersledamot

Martin Rörby är en framstående arkitekturforskare med mycket god kunskap om svensk arkitektur och stadsbyggande, särskilt sent 1800-tal, 1900-tal och samtida. Han deltar flitigt i det offentliga samtalet om staden som livsmiljö och presenterar dessutom regelbundet arkitektur i SVT.

Martin Rörby, f. 1964, är fil.dr., arkitekturhistoriker, skribent och tidigare sekreterare i Rådet till skydd för Stockholms skönhet. Han har en bakgrund på Arkitekturmuseet (nu ArkDes) och Stockholms universitet. Han har publicerat flera böcker om 1900-talets arkitektur och medverkat i ett antal antologier.

Åren 2017–2021 var Martin Rörby ledamot av, och från 2020 ordförande i Sveriges Arkitekters, SA:s, Akademi för Kulturmiljö. Hösten 2018 belönades han med Olle Engkvist-medaljen för sina folkbildande insatser inom arkitektur- och stadsbyggnadsområdet. År 2020 mottog han också Stockholms Byggnadsförenings jubileumsstiftelses hederspris.

Akademiens nämnder

AKADEMIENS INRE ARBETE

Presidiet
Förvaltningsnämnd
Plenum
Finanskommitté
Akademiens internrevisorer
Utställningsnämnd
Valberedning
Biblioteksnämnd

STIPENDIENÄMNDER, SÖKBARA STIPENDIER

Konstakademiens stipendier för konststuderande och unga konstnärer
Konstakademiens Arkitektstipendier
Konstakademiens Konstnärstipendier
Hjalmar Wicanders fond
Utställningsnämnden

PRISNÄMNDER

Asmund och Lizzie Arles Skulptörpris
Augusta, Oscar och Harry Höckerts Pris
Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris
Carl Christensen och Maria Lisa Ekmans Pris
Egron Lundgrens pris
Erik Lindbergs fond för främjande av svensk medaljkonst
Göran Lagervalls Pris
Hans och Desy Vikstens Stipendium
Marta Larssons Romstipendium
Paul Hedqvists Belöning
Sergelpriset
Stift. Nisse Zetterbergs Romstipendium
Uno Troilis stipendiefond
Vera och Göran Agnekils Stipendium för yngre konstnärer

STIPENDIENÄMNDER, EJ SÖKBARA STIPENDIER

Inez Leanders nämnd
Ragnar von Holtens minnesfond
Claes Bäckströms minnesfond
Sven Erixons nämnd
Bengt Harald Evers nämnd
Färg och Form
Jan Inghe-Hagströms Minnesfond
Rittners stipendiefond

UNDERSTÖDSFONDER

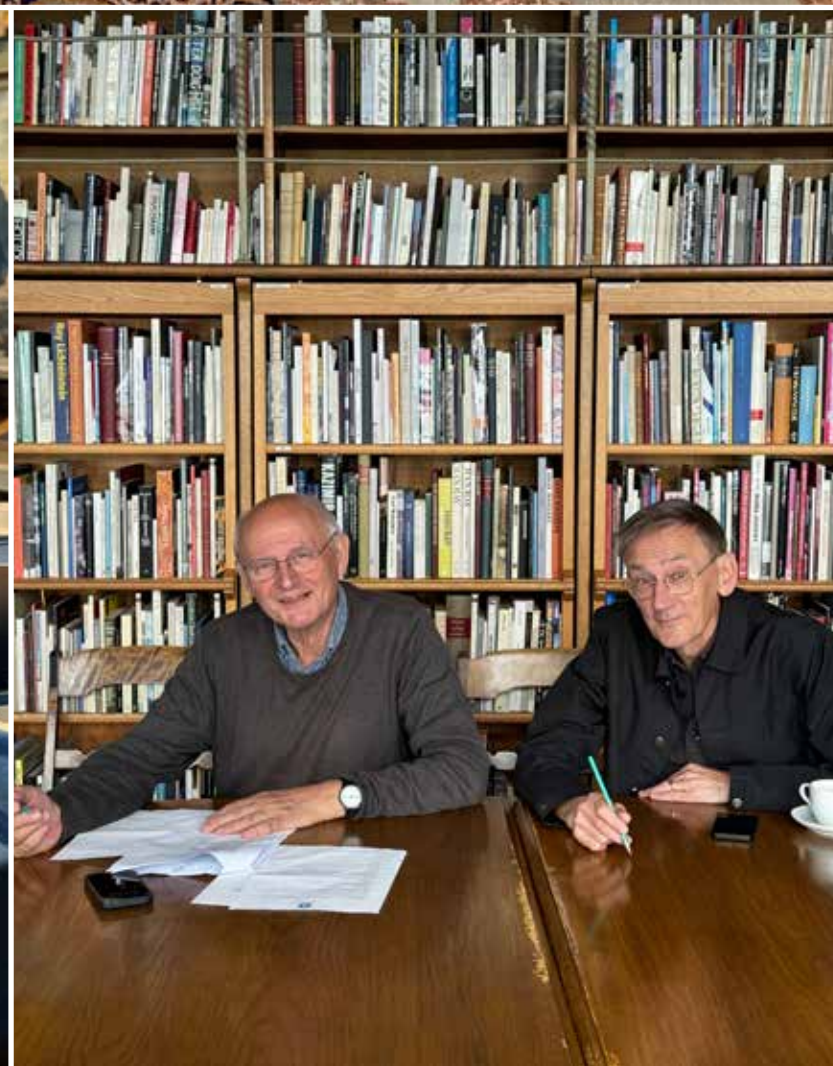
1829-års understödsfond
Emerik och Gully Stenbergs understödsfond
Bobergiska donationen
Greta Munthe-Sandbergs fond
Olof Gyllings fond
Signe och Ragnar Edlings fond

STIPENDIER OCH PRISER I SAMARBETE MED ANDRA AKADEMIER OCH KUNGL. HOVSTATERNA

Bernadotteprogrammet
Den tänkande handen
Rolf Schockprisen

EXTERNA NÄMNDER

Unmans stipendiefond
Uddenberg-Nordingska stiftelsens stipendienämnd
Rådet till skydd för Stockholms skönhet (Skönhetsrådet)
Nordiska konstförbundets svenska sektion
Svensk-danska kulturfonden
Styrelsen för Stiftelsen Gerlesborgsskolan
Svenska Institutet i Rom
Eva Bonniers stiftelse
Styrelsen för Emma Ricklunds stiftelse
Kajsa och Olle Nymans kulturstiftelse
Stiftelsen C.M. Leric
Göran Lagervalls Stiftelse
The Schock Foundation
Stiftelsen Framtiden

Måndagen den 25 november innan ledamöternas Sammankomst var det stipendieutdelning i Nikehallen.
Från vänster: Fredrik Hofwander, Preses Helena Tallius Myhrman och Ständig sekreterare Elisabeth Alsheimer Evenstedt.

Stipendier

CLAES BÄCKSTRÖMS MINNESFOND

Aleksandra Kucharska har tilldelats 2024 års stipendium om 100 000 kr ur Claes Bäckströms minnesfond med motiveringen:

På stora akvarellpapper, med endast blyerts och kol som medel, tecknar Aleksandra Kucharska varsamt och metodiskt fram förnimmelser av dimhöljda hus, ensliga trädstammar, sträckta händer och reflexer i rörelse. Den mjuka sömlösa gräskalan faller och stiger i sitt ljus – det är som bländande meddelanden från solen.

SVEN ERIXSONS MINNESFOND

Aurea Tanttu har tilldelats 2024 års stipendium om 39 000 kr ur Sven Erixsons minnesfond med motiveringen:

Det vilar en vardaglighet över Aurea Tanttus måleri, något som är ovanligt och egensinnigt i den samtida konsten. Hennes bildvärld är hämtad ur samma typer av stillsamma vardagligheter som man kan hitta i X-ets målningar.

Vi ser något bekant, ett landskap, ett enkelt omklädningsrum, en traktor som stretar mot vinden med sin last av kvistar och löv. Hur laddar man dessa enkla situationer med magi när världen är präglad av konflikter och stora gester?

Den hemligheten känner både Aurea Tanttu och X-et till.

RAGNAR VON HOLTENS MINNESFOND

Fredrik Hofwander tilldelades 2024 års stipendium om 105 500 kr med motiveringen:

Att betrakta en bild av Fredrik Hofwander är som att vara på resa mellan olika platser, material och tider. Tekniken att skära ut och rekonstruera gör blicken aktiv. Ögat blinkar och tanken hackar, bildflöden silas genom våra skallar. Förloppet i själva seendet blir påtagligt, nästan materiellt. Kasten mellan tegelstenar, glas, graffitti och citronskivor.

Ett livets tombola, tecknade lotter från en resenär, blyerts på pappersark.

Per Wizén tilldelades 2024 års stipendium om 105 500 kr med motiveringen:

Med kirurgisk precision och en gedigen bakgrund i bild- och konsthistoria dekonstruerar Wizén klassiska bilder av olika slag. Små bitar av förlagor från barocken, renässansen eller popkulturen sätts ihop på nytt i en tidskrävande process där de töms på sitt tidigare innehåll och ges ett nytt budskap.

Nya världar träder fram ur existerande bilder; fulla av underliggande våld och hot som i en dröm med en egen, undermedvetet styrd agenda. Aldrig tidigare har John Tenniels Alice i underlandet eller Uccellos skog framstått som så gåtfulla och oroande.

KONSTAKADEMIENS KONSTNÄRSSTIPENDIER

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Vistelsestipendier		
Cité 6 månader		
Nina Svensson	Hökerberg-Hechts A-fond	103 200
Henrik Jonsson	Hökerberg-Hechts B-fond	103 200
Cité 2 månader		
Rebecca Jansson	Thorwald Alefs fond	24 000
	Hökerberg-Hechts B-fond	10 400
Lars Embäck	Sigrid Lamms minnesfond	24 000
	Hökerberg-Hechts B-fond	10 400
Nicklas Randau	Hökerberg-Hechts A-fond	34 400
Thomas Henriksson	Axel och Eva Lindmans fond	34 400
Isak Sundström	Axel och Eva Lindmans fond	34 400
Carl-Oskar Jonsson	Elisabeth Norlunds fond	34 400
Gréz-sur-Loing		
Nils Löfgren	P. O. Winqvists stipendiefond	34 400
Anna Nyberg	Sigrid Lamms minnesfond	26 000
	Elisabeth Norlunds fond	8 400
Fredrik Strid	Hökerberg-Hechts A-fond	17 400
	P. O. Winqvists stipendiefond	15 600
	Axel och Eva Lindmans fond	1 200
	Elisabeth Norlunds fond	200
Resestipendier		
Philip Dufva	Emil Bergs resestipendium	70 250
Oda Hagerud	Emil Bergs resestipendium	70 250
Anna-Karin Rasmusson	Emil Bergs resestipendium	70 250
Tobias Sjöberg	Emil Bergs resestipendium	70 250
Johanna Schartau	Emil Bergs resestipendium	70 250
Lotta Döbling	Emil Bergs resestipendium	70 250
John Rasimus	Emil Bergs resestipendium	70 250
Roger Hansson	Emil Bergs resestipendium	70 250
Övriga stipendier		
Sophi Vejrich	Simone de Dardels fond	26 000
	Werner Åkermans fond	19 000
Linnea Jörpeland	Maria och Axel Hemmars stipendiefond	41 000
Gabriella Ioannides	Oscar och Julie Hullgrens fond	69 000
Viktor Kopp	Oscar och Julie Hullgrens fond	69 000
Roland Persson	C. L. Kinmansons fond	51 000
Olof Nimar	William Nordings minnesfond	56 000
Jan Runefelt	Ulrika Rosencrantz stipendiefond	26 000
	Otte Skölds fond	34 000
Karin Alsin	Ida Strömers fond	62 000
Thale Vangen	Ida Strömers fond	62 000

HJALMAR WICANDERS FOND

Wanås Konst	Atang Tshikare "Paruma": permanent konstverk i Wanås Konsts skulpturpark	300 000
House of Innovation, Handelshögskolan i Stockholm	dörr-stäng-stäng-stäng-stäng-stäng (Anti-Handikapp) Goldin+Senneby med Anna Heymowska	400 000
Karlshamnsbostäder/Gustaf Lanér	Restaurering av det offentliga konstverket "På plats i Fridhem"	38 000

KONSTAKADEMIENS STIPENDIER FÖR KONSTSTUDENTER OCH UNGA KONSTNÄRER

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Del 1: Kungl. Konsthögskolan		
Mio Julie Smilla Nielsen	Johan Anderssons donation	41 000
Johan Lundborg	Knut och Thèrèse Anderssons donation	39 000
Mattias Andersson	Elisabeth Ålanders fond	4 000
	SP Mathisons minnesfond	8 000
	Gustaf Rydbergs fond	18 000
Anastasiia Pasko	Weberska fonden	42 000
Elin Woksepp Åleheim	Signe Rydbergs fond	35 000
Erik Tyllhammar Johansson	Ragnar och Hilma Svenssons donationsfond	57 800
Lina Lundquist	Ragnar och Hilma Svenssons donationsfond	57 800
Marcus Bergman	Ragnar och Hilma Svenssons donationsfond	57 800
Silja Beck	Ragnar och Hilma Svenssons donationsfond	57 800
Isolde Berkqvist	Ragnar och Hilma Svenssons donationsfond	57 800
Selma Morshedi	Konstnären Otto Bjernruds minne	46 000
Lewis Henderson	Boberghska donationen (A)	44 000
Elina Eriksson	Boberghska donationen (B)	19 000
	Gustaf Söderbergs fond	16 000
	Kapten Otto Hilleströms fond	5 000
Hanna Tordai	Praeses friherre J. Nordenfalcks minne	59 000
Doris Apelqvist	Professor Gustaf Cederströms minne	51 000
Lisa Lundgren	Seth Linnés fond	60 400
Ester Eriksson	Seth Linnés fond	60 400
Johanna Bjurström	Seth Linnés fond	60 400
Victoria Versau	Seth Linnés fond	60 400
Joline Uvman	Seth Linnés fond	60 400
Manju Jatta	Emil Johansson-Thors stipendiefond	19 000
	Harald Sallbergs fond	16 000
Vinicius dos Santos	Axel Theofron Sandbergs donation	40 000
Tilde Björk	Sigrid Fridmans fond	58 500
Sofia Zwahlen	Sigrid Fridmans fond	58 500
Maria Mpoyi	Helene och Ingeborg Holks fond	15 000
	Ernst Julius och Adine Ekelins fond	19 000
Georg Nordmark	Ritmästare P G Gahms fond	6 000
	G Ribbings fond	11 000
	Bengt Fredrikssons minnesfond	19 000

KONSTAKADEMIENS STIPENDIER FÖR KONSTSTUDERANDE OCH UNGA KONSTNÄRER forts.

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Vladyslav Kamenskyy	Osyp och Elsa Majdanjuks minnesfond	46 000
Valentine Iseaus-Berlin	Molly och Ragnar Rudemars fond	50 500
Mari Mattsson	Molly och Ragnar Rudemars fond	50 500
Christine Dahl Helweg-Larsen	Molly och Ragnar Rudemars fond	50 500
Del 2: Alla konsthögskolor		
Amalia Wänman	Akademiens särskilda understödsfond	44 750
Albin Borg	Akademiens särskilda understödsfond	44 750
Stella Sieber	Akademiens särskilda understödsfond	44 750
Hilma Bäckström	Akademiens särskilda understödsfond	44 750
Charlie Jakobsson	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	63 200
Isa Robertini	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	63 200
Igor Blomberg Traneus	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	63 200
Cornelia Hermansson	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	63 200
Kristyan Nicholsson	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	63 200
Matilda Nordin	von Beskowska fonden	19 000
	Monica de Meyeres minnesfond	23 000
Felix Christiansson	Molly och Ragnar Rudemars fond	50 500
AnneSofi Djernis	Molly och Ragnar Rudemars fond	50 500
Ingrid Jacobsen	Molly och Ragnar Rudemars fond	50 500
Andrej Lamut	Greta Munthe-Sandbergs konstnärersfond	50 000
Fanny Hellgren	Erik Sääfs stipendiefond	55 500
Sara Andreasson	Erik Sääfs stipendiefond	55 500
Josefina Anjou	Axel Theofron Sandbergs donation	40 000
Terese Molin	Axel Theofron Sandbergs donation	79 400
Klara Wikström Regan	Axel Theofron Sandbergs donation	79 400
Hamida Hamida	Axel Theofron Sandbergs donation	79 400
Nellie Stoltz	Weberska fonden	42 000

Del 3: Carl Larssons stipendiefond

Johan Carlsson	Carl Larsson	50 000
----------------	--------------	--------

KONSTAKADEMIENS ARKITEKTSTIPENDIER

Malin Crantz	Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare	34 000
Elise Cervin	Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare	34 000
Axel Christensen	Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare	34 000

KONSTAKADEMIENS ARKITEKTSTIPENDIER forts.

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Natalie Blom	Jenny Linds stipendiefond	53 750
Emelie Göransson	Jenny Linds stipendiefond	53 750
Isak Tengzelius	Jenny Linds stipendiefond	53 750
Stella Reijo	Jenny Linds stipendiefond	53 750
Felicia Liang	Jenny Linds stipendiefond	53 750
Pjotr Nikolaj Janson	Jenny Linds stipendiefond	53 750
Cornelia Valentin	Jenny Linds stipendiefond	53 750
Molly Sjögren	Jenny Linds stipendiefond	53 750
Natalio Barzan	Anders Mortners arkitektfond	42 700
Khuloud Hifzy	Anders Mortners arkitektfond	42 700
Lisa Weiss	Anders Mortners arkitektfond	42 700
Joanna Zawieja	Anders Mortners arkitektfond	42 700
Lovisa Lindström	Anders Mortners arkitektfond	42 700
Sanna Englund	Anders Mortners arkitektfond	42 700
Agnes Danneholm	Anders Mortners arkitektfond	42 700
Hilma Rundblad	Anders Mortners arkitektfond	42 700
Elisa Hedin	Anders Mortners arkitektfond	42 700
Carl Kjellin	Anders Mortners arkitektfond	42 700
Konrad Krupinski	Ivar & Anders Tengboms fond	44 000
Tomas Lewan	Ivar & Anders Tengboms fond	44 000
Johannes Brattgård	Ivar & Anders Tengboms fond	44 000
Anna Mistry Bergbom	Ivar & Anders Tengboms fond	44 000
Henrik Almquist	Ivar & Anders Tengboms fond	44 000
Emma Svanberg	Ivar & Anders Tengboms fond	44 000
Manuel Cespedes	Ivar & Anders Tengboms fond	44 000

UTSTÄLLINGSSTIPENDIER

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Liva Lundin Isaksson	Gerard Bonniers fond	100 000
Jörgen Melanton	Folke Hellström-Linds fond	100 000
John Huntington	Folke Hellström-Linds fond	100 000
Linda Hofvander	Folke Hellström-Linds fond	100 000

Publikationer

Årets bokutgivningar med stöd ur Sven Ivar och Siri Linds fond
samt Göran Lagervalls Stiftelse genom Konstakademien.

Candyland

Redaktion: Nadja Ekman, Alez Pacheco,
Andreas Ribbung, Johanna Ringertz.
Publicerad: Candyland, Stockholm, 2024
ISBN: 978-91-531-2050-6

Sculptural Alchemy – Per Svensson

Publicerad: DISTANZ Verlag, Berlin, 2024
ISBN: 978-39-547-6661-1

Torsten Renqvists grafik – Fragment i jord och tid

Publicerad: Torsten Renqvist Sällskapet, Saltsjö-Boo, 2024
ISBN: 978-91-531-1130-6

Inka & Niclas Lindergård – Extensions

Publicerad: Art & Theory Publishing, Stockholm, 2024
ISBN: 978-91-988-7055-8

Under ytan skriker havet – Maija Lempiäinen Nyrén

Publicerad: 2024
ISBN: 978-91-989-4630-7

Topografier: landskapets texter – Thorbjörn Andersson

Publicerad: Carlsson Bokförlag, Stockholm, 2024
ISBN: 978-91-898-2616-8

Pictures of a family – Ulf Lundin

Publicerad: Skreid Publishing, Stockholm, 2024
ISBN: 978-91-639-9030-4

Life as cloth – Lenke Rothman

Redaktion: Rebecka Katz Thor, Runo Lagomarsino,
Mats Stjernstedt, Angela Cesarec
Publicerad: BOM DIA BOA TARDE BOA NOITE,
Berlin, 2024
Serie: Malmö konsthalls katalog; No. 252
ISBN: 978-39-643-6083-0

Kvinnor bakom kameran: 1848–1968

Publicerad: Bokförlaget Arena, Malmö, 2024
ISBN: 978-91-784-3586-9

Manual publication series:

Axel Andersson – Crisis in the Workspace

Manuel Cirauqui – META MATERIAL DATA ENDS

Kajsa Dahlberg – Filming with the Ocean

Josefin Wikström – Form in Art and in Value

Redaktion: Johanna Gustafsson Fürst och
Asier Mendizabal

Publicerad: Kungl. Konsthögskolan, Stockholm, 2024

LEDAMÖTER AGERAR

KONSTAKADEMIEN
Kungl. Akademien för de fria konsterna

Dnr: 8

Skrivelse till stöd för verksamheten vid H. Bergmans Konstgjuteri

Konstakademien har informerats att Herman Bergmans Konstgjuteri AB står inför en kommande rivning. Fastigheten på Sandsborgsvägen 44 ska då bereda plats för en blivande bostadsbebyggelse. Då konstgjuteriet har sagts upp utan erbjudande om ersättningslokal vill Konstakademien anföra följande.

H. Bergmans Konstgjuteri - verksam på nuvarande arbetsplats i över 70 år - är Sveriges äldsta konstgjuteri, etablerat 1895. Konstakademien finner, liksom Länsstyrelsen i ett yttrande 2001, att Bergmans Konstgjuteri har en mycket stor betydelse ur kultur- och konstvetenskaplig synpunkt. Gjuteriets personal har en ovärderlig yrkeskunskap som måste föras vidare, vilket är en förutsättning för att skulpturkonstens verk fortsatt ska kunna framställas här med klassiska metoder i tidlös brons av högsta kvalitet.

Många av landets främsta konstnärer har fått sina verk framställda här, bland dem Carl Milles med några exempel som Orpheus i Stockholm, Poseidon i Göteborg, Europa och tjuren i Halmstad. Näckens polska i Uppsala och Gud Fader på himmelsbågen i Nacka Strand. För nutida konstnärer är gjuteriets traditioner och skicklighet fortsatt av avgörande betydelse, och många står i kö för att ta del av gjuteriets kunnande. För att peka på några samtida som fått sina verk förevigade kan nämnas Asmund Arle, Lena Cronqvist, Peter Linde, Kajsa Mattas och Ann-Sofi Siden.

Utöver gjuteriverksamheten kan Bergmans erbjuda rådgivning, kurser och möjligheter för konstnärer att bekanta sig med gjuteriet och de rent hantverksmässiga metoderna.

Konstakademien finner det angeläget att stödja H. Bergmans Konstgjuteri AB i sökandet efter en ny arbetslokal i Stockholmsområdet som fyller gjuteriets grundläggande behov och som har hyfsat goda kommunikationer för konstnärer och kunder som ska nå gjuteriet.

Konstakademien ger av nämnda skäl Herman Bergmans Konstgjuteri AB de bästa rekommendationer till de kommuner eller fastighetsägare som ser sig ha möjlighet att erbjuda gjuteriet en kommande god arbetsplats och därmed fortsatt verksamhet. Det kommer att vara en betydelsefull kulturgärning.

Stockholm, 12 februari 2024

Helena Tallius Myhrman, Preses

KONSTAKADEMIEN
Kungl. Akademien för de fria konsterna

Till
Kulturminister Parisa Liljestrand och Riksdagens kulturutskott
cc Statens kulturråd
cc Konstnärsnämnden

Konst är kultur men all kultur är inte konst

Kungl. Akademien för de Fria Konsterna vill med bestämdhet avråda från att inordna Konstnärsnämnden under Statens kulturråd, enligt Regeringsbeslut 2023-11-09, Ku2023/01032, Ku2023/01161.

Konstnärsnämnden och Kulturrådet är två helt olika myndighetsorganisationer i vilka Kulturrådet bedriver kulturpolitik medan Konstnärsnämnden främjar konstnärers verksamhet. Konstnärsnämnden har ansvar för uppgifter av stor betydelse för det svenska kulturlivet som att fördela stipendier och projektbidrag till individer och grupper av konstutövare inom bild och form, musik, dans, teater och cirkus. Konstnärsnämnden bevakar även den ekonomiska och sociala situationen för konstutövare inom de olika konstområdena.

Inom Konstnärsnämndens organisation, i ledningen och olika bedömnings- och arbetsgrupper, har en unik och specifik kompetens byggts upp som utgår från aktiva utövare vilket krävs för att säkerställa den konstnärliga kvaliteten i hela verksamheten. Denna särskilda kompetens för med sig ett stort förtroende för Konstnärsnämndens arbete bland de utövande konstnärerna men även hos allmänheten. Talande exempel på den höga kvaliteten som nuvarande organisation levererar är bl a:

- Att driva konstnärliga arbetsprogram i egen regi där svenska och utländska konstnärer ges möjlighet att mötas i kreativa miljöer. I.A.S.P.I.S är ett av dessa program inriktat på att i Sverige och utomlands erbjuda residens för svenska och utländska konstnärer. Detta program har stor betydelse för utvecklingen av svensk bild- och formkonst, och dess internationella relationer.
- Att med hjälp av ett stort antal olika högt kvalificerade bedömningsgrupper fördela stora summor pengar till konstnärliga utövare inom vitt skilda områden och göra detta med fullt ansvar för konstnärlig kvalitet och mångfald.

Konstakademien är av den uppfattningen att Konstnärsnämnden i sin nuvarande organisationsform som välfungerande självständig myndighet och aktör har de bästa förutsättningarna och förståelsen för att utföra det mångfasetterade arbete som krävs för uppdraget.

Att slå samman välfungerande myndigheter, som nu föreslås med Konstnärsnämnden med Statens kulturråd, har visat sig medföra en större byråkrati med ökade kostnader och ineffektivitet. Det leder till att förtroendet mellan konstnärer och allmänhet äventyras när ett större avstånd till det konstnärliga utövandet uppstår med en svagare expertis kring den kvalitativa målfyllelsen.

Sammanfattningsvis understryker Konstakademien att Konstnärsnämnden bör förbli en egen myndighet för att främja och understödja det starka samhället där konsten har en tydlig plats. Endast då, när konsten prioriteras, som så oundgänglig som den är, består samhället som stabilt, hållbart och ointagligt.

Stockholm den 29 februari, 2024

För Kungliga Akademien för de fria konsterna

Helena Tallius Myhrman, Preses

Elisabeth Alsheimer Evenstedt, Ständig sekreterare

Remissvar från Kungliga Akademien för de fria konsterna

17 juni 2024

Till Kulturdepartementet,

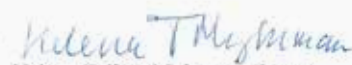
Ärende: Kompletterande yttrande gällande Ku2023/001161 - Diarienummer: Ku2024/0028

Konstakademien inkom med en skrivelse till Kulturdepartementet 29 februari, 2024, angående regeringens förslag om sammanslagning av Kulturrådet och Konstnärsnämnden. Sedan dess har Konstakademien ytterligare stärkts i sin uppfattning att en sammanslagning av myndigheterna är högst olämplig och till skada för svenskt konstliv och kulturliv.

Organisationerna arbetar på helt olika sätt. Detta speglas i hur styrelserna rekryteras, vilka intressen som skall representeras och hur kulturpolitik och konstnärspådrag diskuteras. Det är alldeles uppenbart att vid en sammanslagning så kommer konstnärrepresentationen och konstnärsperspektivet att försvagas och underordnas, både i själva organisationen och i styrelsens sammansättning.

Konstnärsnämnden har byggt upp ett välfungerande arbetssätt och förtroende som fokuserar på och utgår från enskilda konstnärers behov. Om detta skulle underordnas en mer styrd kulturpolitik så äventyras förutsättningarna för ett fritt och mångfacetterat konstliv.

För Kungliga Akademien för de fria konsterna,

Helena Tallius Myhrman, Preses

Klara Kristalova, Vice Preses

Elisabeth Alsheimer Evenstedt, Ständig sekreterare

Bilaga: Konst är kultur men all kultur är inte konst.
Skrivelse ställt till kulturminister Parisa Liljestrand och Riksdagens kulturutskott

Kulturminister Parisa Liljestrand
Kulturdepartementet

ArkDes måste vara kvar som självständig myndighet

Med anledning av Regeringskansliets uppdrag till Thomas Pålsson att utreda hur uppgifterna vid ArkDes kan inordnas i Moderna museet vill Konstakademien med skärpa hävda att ArkDes, Statens centrum för arkitektur och design, måste finnas kvar som en självständig kulturmyndighet.

Sammanslagning av kulturmyndigheter får inte ske enbart för att minska antalet myndigheter inom kulturens område. Om kulturmyndigheter skall slås samman måste det finnas goda kulturpolitiska skäl. Det får inte innebära att kulturmyndigheter, vilka tillkommit, utvecklat och besitter viktig specifik kompetens försvinner eller förlorar möjligheten att utveckla sin särart.

Konstakademien hävdar att ArkDes har sådan specifik kompetens av stort samhällsvärde och att den kompetensen inte skulle gynnas av en inordning i Moderna Museet. De båda myndigheterna har så olika uppgifter och myndighetskulturer att en inordning allvarligt skulle missgynna ArkDes.

Arkitektur är förvisso konst och en betydelsefull konstform. Det hör till ArkDes viktiga uppgifter att visa konstnärligt högt stående svensk och internationell arkitektur och därigenom främja arkitekturens konstnärliga kvaliteter. Samma gäller form och design.

Arkitektur och form är *inte* fri konst. Arkitektur och form är *tillämpad konst*. Allt som byggs och formas har praktiska syften och måste uppfylla krav på säkerhet, sundhet, tillgänglighet, miljöanpassning med mera. Det som byggs måste anpassas till platsen. Allt byggs på uppdrag av byggherrar och i samråd med dessa. Många andra aktörer medverkar i tillkomsten av hus, stadsdelar, parker mm vilket gäller hela den byggda och formade miljön i både städer och glesbygd. Den byggda miljös utveckling är underställd politiska beslut och vanliga medborgare har dessutom viss rätt och möjlighet att påverka miljös utveckling.

Det handlar inte bara om det som byggs och formas som nytt. I ökande omfattning handlar det också om befintliga miljöer som skall vårdas och bevaras när de genomgår stora förändringar vid ombyggnad och många successiva förändringar genom den ständigt pågående förvaltningen av fastigheter, interiörer, bebyggelse, parker och natur.

Det hör till ArkDes uppdrag att beskriva och diskutera arkitekturen i hela den komplicerade kontext där det konstnärliga uppdraget utvecklas till god arkitektur och god form. Till uppdraget hör också att förmedla den kunskap som människor behöver för att utnyttja sin rätt att påverka den byggda och formade miljön, bl. a. till barn och ungdomar.

Att enbart visa ritningar, modeller och bilder av framstående arkitektur, vilket många konstmuseer gör, innebär att uppmärksamma enbart den konstnärliga dimensionen av arkitektur och inte den komplexa kontext i vilken arkitektur tillkommer och utvecklas.

ArkDes, tidigare Arkitekturmuseet, har tillsammans med nordiska kollegor utvecklat museer som särskilt beaktar kontexten. Den formen av kulturmyndighet är fortfarande förhållandevis ung och söker ännu sin form. Delvis har de nordiska ländernas arkitekturmuseer varit förebilder för

internationell utveckling av arkitekturmuseer. Förstör inte denna kulturutveckling genom att inlemma ArkDes i ett konstmuseum.

Inom ArkDes finns ett mycket omfattande arkiv av ritningar, foton och andra dokument från många betydande arkitekters verksamhet de senast 150 åren. Alla hus byggs två gånger. Först på ritbordet, numera i datorn. Där prövas alternativen. Där formnas lösningar och konstnärlig skärpa. Möjligheterna att ändra och göra om är goda, kostnaderna måttliga. Nästa gång sker bygget i verkligheten. Då är möjligheterna att pröva och göra om begränsade. Då måste man veta hur det skall utföras och se ut. Det är byggena på ritbordet som finns i ArkDes arkiv och har stort värde för forskningen om arkitektur. Arkivet utgör ArkDes omistliga kunskapskärna och måste värnas. Konstmuseer har ingen tradition av att hantera arkitekturarkiv av denna art och omfattning.

Vid sidan av arkivet finns ArkDes bibliotek som är Sveriges ledande arkitekturbibliotek, också viktigt för arkitekturforskningen. Moderna museet har aldrig haft något bibliotek.

Byggandet är en stor samhällssektor. Fastighetsförvaltningen en ännu större. Form och design gigantiskt. ArkDes har den viktiga uppgiften att för god arkitekturs och för god forms räkning, medverka i diskussion och utveckling av dessa stora samhällssektorer.

Numera har ArkDes också ansvar för form och design, tillämpad konst uppdelad i många delområden med mer eller mindre tydliga kontexter. Det är ett förhållandevis nytt uppdrag vilket är svårt att utveckla i total avsaknad av form- och designförmål att ställa ut. Inte heller har ArkDes något arkiv med de skisser där formgivarna prövat och utvecklat sina produkter. Att sammanföra arkitektur med form och design i en myndighet är rimligt eftersom båda områdena utgör tillämpad konst – tillräckligt lika för att utveckla en gemensam myndighetskultur och tillsammans stora nog för att fungera som en självständig myndighet.

Låt ArkDes, med dess kärna i arkitektur, finnas kvar som en självständig kulturmyndighet. Låt dessutom ArkDes vidareutvecklas inom form och design. Det långsiktiga målet skall vara att ArkDes utvecklas som både ett Arkitekturmuseum och ett Formmuseum.

Detta yttrande har utformats gemensamt av Jöran Lindvall, Olle Granath, Gert Wingårdh, Kerstin Wickman och Martin Rörby, samtliga ledamöter i Konstakademien.

Stockholm den 20 augusti 2024

Helena Tallius Myhrman
Preses

Klara Kristalova
Vice preses

Stockholm 2024-10-17

Till Kulturminister Parisa Liljestrand

Armlängds avstånd mellan politiken och kulturutövare är en helt fundamental och mycket viktig princip för svensk demokrati. Det gäller inte bara enskilda kulturutövare utan också, och i lika hög grad, landets kulturinstitutioner.

Moderna Museet är en av Sveriges allra viktigaste kulturinstitutioner vars frihet och självständighet är av extremt stor betydelse både i sig själv och symboliskt för hela det svenska kulturlivet.

Nu pågår en utredning om sammanslagning av ArkDes (Statens centrum för arkitektur och design), Moderna Museet samt Statens konstråd.

I en skrivelse den 20 augusti 2024 har Konstakademien krävt att ArkDes måste finnas kvar som en självständig kulturmyndighet. Underhandskontakter visar att utredaren Thomas Pålsson delar uppfattningen att arkitektur och design är tillämpade konstarter som behöver ett självständigt utrymme för sin existens och utveckling. Så långt allt väl.

Samtidigt visar underhandskontakter att utredaren tänker sig att sammanslagningen av de tre kulturmyndigheterna skall ske genom tillskapandet av en överordnad myndighet för samtida konst, arkitektur och design inom vilken ArkDes, Moderna Museet och Statens konstråd skall finnas kvar som tre likvärdiga underavdelningar.

En sådan myndighetskonstruktion innebär en ArkDes, Moderna Museet, och Statens konstråd förses med en "överrock" som på ett helt avgörande sätt berövar de tre kulturinstitutionerna deras självständighet och mycket allvarligt inskränker deras frihet och oberoende. Utan egen kontroll och ansvar över budget och bokslut samt egen rätt att fritt leda och fördela arbetet berövas de tre kulturmyndigheterna armlängds avstånd till politiken.

Akademien hävdar å det starkaste att sammanslagning av kulturmyndigheter inte får ske enbart för att minska antalet myndigheter inom staten. Sammanslagningar får heller inte innebära att kulturmyndigheter vilka tillkommit, utvecklat och besitter viktig specifik kompetens försvinner eller förlorar möjligheten att odla sin särart.

Konstakademiens mycket bestämda uppfattning är att ArkDes, Moderna Museet och Statens konstråd måste finnas kvar som självständiga och enskilda kulturmyndigheter.

Helena Tallius Myhrman
Preses

Klara Kristalova
Vice preses

Blomsterarrangemang uppställt på Nikehallens marmortrappor. Till höger skymtar gipsavgjutningen av Apollo de Belvedere, beställd av Nicodemus Tessin den yngre och anländ 1698.
Foto: Therese Sheats.

Program

Konstakademiens Högtidssammankomst 14 februari 2025

HÄLSNINGSORD

Preses Helena Tallius Myhrman

UTDRAG UR ÅRSBERÄTTELSE

Ständig sekreterare Elisabeth Alsheimer Evenstedt

MUSIK

Uroish – *Delaye*

UTDELNING AV KONSTAKADEMIENS PRISER, BELÖNINGAR OCH STIPENDIER

H.E. Riksmarskalken Fredrik Wersäll
Preses Helena Tallius Myhrman

UTDELNING AV 2025 ÅRS SERGELPRIS

H.E. Riksmarskalken Fredrik Wersäll
Preses Helena Tallius Myhrman

TAL TILL SERGELPRISTAGAREN

Sergelkommittén

MUSIK

Uroish – *Sharareb, Yeki bood*

HÖGTIDSTAL

Om betydelsen av nåd
Sverker Sörlin, professor och författare

AVSLUTNINGSORD

Preses Helena Tallius Myhrman

PERFORMANCE I FOAJÉN

GREBNELLAW

HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Hälsningsord

Preses Helena Tallius Myhrman

Ers excellens, ärade pristagare, ärade ledamöter, kära gäster. Hjärtligt välkomna till Konstakademiens högtids-sammankomst 2025, som härmed förklaras öppnad!

Kungl. Akademien för de fria konsterna har till ändamål att främja utvecklingen av målar-, bildhuggar- och byggnadskonst samt andra till bildkonsten hörande konstarter. I hälsningsordet vill jag i en hastig genomgång med bildrevy ta upp konst och arkitektur, verk från några av våra ledamöter samt något om Arkitektur- och designcentrum, ArkDes.

Förra året tog jag upp arkitektur kopplat till transformation i byggande, som ett hållbart alternativ till storskaliga rivningar och nybyggande, utifrån vikten av att hushålla med jordens resurser. I det följande exemplifieras arkitektur som nybyggnad, transformation i om- och tillbyggnader samt som landskap.

ArkDes återöppnade i höstas efter ett års ombyggnad. Nu med ny egen entré från Exercisplan, ny identitet, ett nytt koncept, *Unboxing*, där arkivets rika resurser vartefter ska lyftas fram i ljuset. Allt i ett samlat grepp kring ArkDes uppdrag som publik arena för samtal om framtidens städer och samhällen.

(Bild 1. Foto: Marco Cappelletti)

Den sista utställningen innan ArkDes stängning var *Om: Arkitektur*, ny svensk arkitektur och byggnaderna som formar morgondagens stadsbild, av arkitekterna Tham & Videgård. Utställningen belyste en rad projekt och vad arkitektur är och hur vi upplever den. De kvadratiska glastäckta utställningsboxarna sparades för återbruk.

(Bild 2. Foto: Åke E:son Lindman)

Demonterat och sparat utställningsmaterial för återbruk i nya utställningar.

(Bild 3. Geisendorf samling visas i demonterat och sparat utställningsmaterial på ArkDes. Foto: Marco Cappelletti)

I ArkDes nya utställningsarkitektur har arkitekterna Arrhov Frick skapat en ny ram för det estetiska uttrycket. Där resursbegränsningar, både konceptuellt och konkret är utgångspunkten. Cirka 80 procent av materialet i trä, stål och glas är återanvänt från tidigare utställningar.

Det var på arkitekternas initiativ som resurserna radikalt begränsades och det som var tillgängligt återanvändes. Det är ett minimalistiskt och elegant formspråk där den modulbaserade och flexibla utställningsarkitekturen enkelt kan användas på olika sätt: öppnas, stängas, sänkas och vridas.

(Bild 4. Foto: Marco Cappelletti)

Wisdome ritat av Elding Oscarson förbinder Tekniska museets befintliga huskroppar kring en innergård, som tidigare var dold inifrån museet och en outnyttjad resurs. Nu ryms här en visualiseringsdom, ett sfäriskt rum som ger en immersiv ljud- och bildupplevelse, som suddar ut gränserna mellan den digitala och fysiska världen.

(Bild 5. Foto: Mikael Olsson)

Nyckelviken har fått en ny tillbyggnad, en ateljé, vackert formad och infogad i sammanhanget på den kuperade tomten, av Marge Arkitekter.

(Bild 6. Foto: Johan Fowelin)

Trafikverkets pris 2023 gick till Folke Bernadottes bro, arkitekt & Rundquist. Ur juryns motivering: "Ambitionen var att spänna över hela vikens bredd i ett enda språng, utan att göra en stor och hög konstruktion i det känsliga historiska landskapet."

(Bild 7. Foto: Malina Nemut)

Nyskapat klipplandskap utmed hamnpromenaden i Norrtälje, av Sydväst arkitektur och landskap, genom ledamot Per Andersson. Klipplandskapet tilldelades Sveriges Arkitekters pris *Landmärket* 2023.

[Bild 8. Foto: Werner Nystrand]

Art Initiative huserar här i Handelshögskolans huvudbyggnad som är ritad av arkitekt Ivar Tengbom.

[Bild 9. Foto: Juliana Wiklund]

Art Initiative är ett konstinitiativ som bäddar in konst i akademisk miljö. En idé att bygga vidare på i grund- och gymnasieskolor?

Studieplatser på plan 5 av ledamot Mats Theselius som gjort en specialutgåva av stolen *Grace*. Här med återanvänd takplåt av koppar med sigill på stolens baksida. I folkmun nu kallad Handelshögstolen.

[Bild 10. Foto: Mikael Olsson]

Schumpeterrummet – ett klassrum av konstnär Carl Hammoud.

[Bild 11. Foto: Mikael Olsson]

Väggtäckande hylla för förvaring, viloplatser och konstverk av ledamot Bella Rune med flera konstnärer.

[Bild 12. Foto: Mikael Olsson. I bilden från vänster: Sara-Vide Ericson, *The First Tipii*, 2014 och *Study for Manta Ray*, 2016, Bella Rune, *Self portait*, 2020, Linda Bäckström, *Fossil 3*, 2015 och *Fossil 9*, 2015 Dan Wolgers, *Mor och barn*, 1997–2020.)

Testamentet – ett klassrum av konstnär Marie-Louise Ekman med egna verk på hyllor och i skåp.

[Bild 13. Foto: Mikael Olsson]

En ny tillbyggnad till Bruksgården, Höganäs, som infogats väl av Gipp Arkitektur.

[Bild 14. Foto: Jens Markus Lindhe]

Skulptur, Bruksgården i Höganäs, av konstnär Charlotte Gyllenhammar.

[Bild 15. Night Descend. Foto: Jens Markus Lindhe]

Snickeriet i kärnan av Varvsstaden, Malmö, har en transformation av en industribyggnad genomförts, efter att ha behandlats hårdhänt i 150 år. Har nu fått ett nytt liv, som förhöjt byggnaden och platsen både bildligt och bokstavligt, av Elding Oscarson Arkitekter.

[Bild 16. Foto: Markus Linderoth]

Vy från Katja Petterssons installation med storskaliga akvareller och bivaxskulpturer, där konsten smälter med naturen utanför Nyrénhallen på Värmlands museum. Utställningen heter *Glitch* som betyder ”tekniskt fel”, som när störningar uppstår och de digitala signalerna inte går fram och bilden börjar hacka.

[Bild 17. Foto: Foto Lars Sjöqvist / Värmlands Museum]

Ett par verk från Nationalmuseums stora utställning *Romantiken* i höstas. Av ledamöterna Karin Mamma Andersson och Lars Nilsson.

[Bild 18, 19. Foto: Viktor Fordell / Nationalmuseum. *Romantiken* – ett sätt att se, utställning på Nationalmuseum 25 september 2024 – 5 januari 2025.)

Avslutningsvis vill jag framföra att

Konstakademien som företräder konst, arkitektur och formgivning avvisar med bestämdhet kulturdepartementets rätt nyligen presenterade utredning att slå ihop Moderna museet, ArkDes och Statens konstråd till en myndighet.

De tre berörda organisationerna har olika uppgifter och sätt att arbeta och ska inte tvingas ihop i en övergripande byråkrati utan fördel för vare sig landets arkitektur, formgivning eller fria konst.

Tack för ordet!

Helena T Myhrman
Preses

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

Bild 1: Bokmässan i Göteborg. Bild 2: Bianca Stigter och Steve McQueen. Bild 3: Konservatorer granskar "Batavernas trohetsed till Claudius Civilis". Bild 4: Från Stora Sessionssalen under ledamöternas Sammankomst. Bild 5: Utställningen "Tremulationer". Bild 6: Hedersledamot Daniel Birnbaum och curator Jacqui Davies.

Utdrag ur årsberättelse

Ständig sekreterare Elisabeth Alsheimer Evenstedt

Eders excellens, ärade pristagare, kära ledamöter och gäster!

Här följer ett utdrag ur Kungl. Akademien för de fria konsternas årsberättelse för verksamhetsåret 2024; *Akademiens tvåhundraionde*.

Ingressen i Konstakademiens stadga beskriver dess uppgift: "att främja utvecklingen av målar-, bildhuggar- och byggnadskonst samt andra till bildkonsten hörande konstarter".

Akademien ska värda sina samlingar, göra dessa tillgängliga för forskning och studier, anordna utställningar med programverksamhet samt främja nationella och internationella kontakter. Att utveckla och värna kunskap genom föreläsningar och seminarier liksom att agera och driva aktuella och viktiga kulturfrågor i samhällsdebatten är en viktig del av främjandeuppdraget.

LEDAMÖTERNA

Utan ledamöternas kunskap och engagemang finns ingen akademi. Under 2024 har flera frågor uppmärksammats. Förslaget att inordna Konstnärsnämnden under Statens kulturråd blev inte verklighet då Konstakademien liksom flera andra kunde påvisa svagheter i utredningen. Frågan om sammanslagningen av ArkDes, Moderna Museet och Statens konstråd väckte engagemang och informationsutbyte redan inför och under pågående utredning. Vidare har detta inre arbete i Akademien också resulterat i ett stöd för Herman Bergman Konstgjuteri som hotats av nedläggning.

Konstakademiens största enskilda tillgång är Rembrandts mästerverk *Batavernas trohetsed till Claudius Civilis*, som tack vare en ny och generös donation har säkrat sin rättmätiga plats i Nationalmuseum för lång tid framöver.

Ledamöterna kunde under 2024 bevilja en låneansökan från The Metropolitan Museum i New York och Louvren i Paris för en utställning som kommer att visas hösten/vintern/våren 2027/2028.

Under verksamhetsåret 2024 utökades ledamotskretsen genom inval; hedersledamoten Martin Rörby, arkitekten Mattias Palme och konstnärerna Valeria Montti Colque, Runo Lagomarsino och Sirous Namazi valdes in som nya ledamöter.

Inga ledamöter har avlidit under året 2024, och Akademien kan nu räkna 129 nationella och 19 internationella ledamöter till sin krets.

Jag vill gärna rikta ett varmt tack till alla er ledamöter för det intresse och den omsorg ni visar er akademi. Detta, huvudsakligen ideella engagemang, är avgörande för möjlighet att fullfölja och utveckla Konstakademiens uppdrag

VERKSAMHET

Generösa donationer säkrar genom 100-talet fonder och stiftelser möjligheten att stödja konstnärer och arkitekter genom olika stipendier. Avkastningen av det förvaltade kapitalet uppgick under föregående år till drygt 14 mnkr som därmed kunde göra skillnad för många mottagare. Som vanligt riktas ett särskilt tack till kapitalförvaltaren Niklas Sjöblom, som med sin klokskap stöder Konstakademien i detta viktiga arbete.

Under verksamhetsåret visades hela 22 separatutställningar, och flera av dessa inkluderade program med helt andra kulturuttryck. Bland presentationerna skapar de årliga utställningsstipendierna en generös plattform med bidrag ur Gerard Bonniers fond och Folke Hellström-Linds stiftelse. Ett ekonomiskt stöd delas ut till stipendiaterna tillsammans med utställningsmöjlighet och katalog.

Under året genomfördes ett antal offentliga visningar av delar av Akademiens omfattande samlingar, som i ett pågående projekt registreras digitalt för att tillgängliggöra dessa viktiga konst- och arkitektursamlingar för allmänhet och för forskare.

SAMVERKAN

Akademien har under året genomfört bokpresentationer, föreläsningsserier, seminarier, utställningar samt musik- och litteraturprogram i samverkan med ett stort antal aktörer. Arkitektföreningen i Stockholm, Judisk kultur i Sverige, Piano Visions och Proustsällskapet återkommer regelbundet liksom föreningen Humanisterna som anordnar en sekulär samling i anslutning till riksdagens högtidliga öppnande. Operakompaniet Kamraterna genomförde flera föreställningar i tomma utställnings-salar och Best Before Collective en performancefestival. Under hösten firades tidskriften 20-tals poesiväll i Konstakademien.

Med Kungl. Konsthögskolan genomfördes seminariet *Konstakademien och kvarlevorna* som tillsammans med representanter från Linnéuniversitetet, Karolinska Institutet och Nordiska museet lyfte frågor om anatomi, etik och historieskrivningen utifrån institutioners förvarade skelettdelar. Tillsammans med SLU och Moderna Museet anordnades seminariet *Klimatkrisen och konsthistorien*.

Med Hovförvaltningen och genom H.M. Konungens teckningstävling för unga tecknare – *Den tänkande handen* – kan årligen tre stipendiater motta vardera 100 000 kr tack vare en generös donation från Elisabeth och Gustaf Douglas Stipendiefond.

Bernadotteprogrammet, som instiftades i samband med konungens 70-årsdag, sker i samverkan med systerakademierna Musikaliska-, Vitterhets-, Svenska- och Gustav Adolfs. Den egna Akademiens två stipendiater får förutom stipendiesumman också möjlighet att arbeta ett helt år i en av de större ateljéerna och presentera sina tvärvetenskapliga arbeten i seminarier och utställningar. Stipendieprogrammet har utökats till att omfatta även ett årligt Bernadottepris som delades ut för andra gången under 2024.

Tillsammans med systerakademierna Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, Kungl. Musikaliska Akademien och Örlogsmannasällskapet deltog Konstakademien i den årliga bokmässan i Göteborg.

Schockpriserna, som delas ut vartannat år och i samverkan med Vetenskapsakademien och Musikaliska Akademien, kunde under hösten välkomna Konstakademiens pris-tagare konstnären och filmregissören sir Steve McQueen för att ta emot 650 000 kr vid en gemensam ceremoni – dagen efter premiären av dokumentärfilmen *Occupied city* i Moderna Museets auditorium och med ett efterföljande panelsamtal.

Svenska Akademiens och Konstakademiens unika och gemensamma utställning *Tremulationer* har varit symboliskt viktig för att lyfta fram konsten och litteraturens nära samband. Presentationen i Biblioteket arrangerades av hedersledamoten Daniel Birnbaum och curator Jacqui Davies under medverkan av intendent Svante Tirén. Svenska Akademiens ledamöter Anna-Karin Palm och Anders Olsson deltog i uppskattade samtal i anslutning till utställningen.

Syftet med denna rika och mångsidiga verksamhet är att sprida kunskap om Akademiens historia, dess gärning och uppdrag samt att bidra till ett omväxlande kulturliv.

För besökare håller Konstakademien öppet fem dagar i veckan och har för alla alltid fri entré. Det totala antalet som fanns sin väg till denna utåtriktade verksamhet ökade 2024 – och för tredje året i rad – med hela 30 procent.

FASTIGHET OCH INVENTARIER

Konstakademiens fasad mot Fredsgatan var för första gången en del av *Nobel Week Lights* i december månad. Ljus- och ljudspelet *Love at first sight* uppmärksammades som en av de populära installationerna.

Fastigheten på Fredsgatan, som är Akademiens hem sedan 1780-talet, är kulturminnesmärkt. Det gamla huset innebär ansvar och stora utmaningar i vardagen. Under hösten påbörjades en större genomlysning av viktiga renoveringsprojekt vad gäller både exteriöra och interiöra behov – dessa kommer kräva mycket omfattande åtaganden framöver.

ORGANISATION

Vid kansliet arbetar 12 anställda – och därtill ett antal timanställda som är på plats under kvällar/ helger samt hjälper till i det egna kaféet. En ny tjänst som intendent för arkiv och bibliotek har inrättats under 2024 och Annakarin Lindberg har fått ansvar för uppdraget – vilket också innebär att Konstakademiens bbliotek åter kommer att bli mer tillgängligt.

Arkivet har under 2023 och 2024 genomgått en genomgripande omstrukturering och registreras fortlöpande i ett nytt digitalt system.

Kollegorna vid kansliet arbetar dagligen med att förvalta och genomföra beslut och uppdrag i verksamheten och är väl värda ett särskilt omnämnande med uppskattad och stor erkänsla för engagemang och viktigt stöd i vardagen.

AVSLUTNING

Vi lever i en utmanande tid – det som då för ett år sedan och just här kunde beskrivas som oförutsägbart har nu också blivit obegripligt. Kulturskymningen rör sig med en svindlande hastighet mot känslan av ett kompakt kulturmörker.

Axel Fahlcrantz (1851-1925), Nathimmel. Foto: Leif Mattsson.

I dess olika former är kulturen grundläggande och avgörande för vår identitet som människor, och det är viktigare än någonsin att den tar en tydlig plats och tillåts ställa krav för att förena och synliggöra de värderingar som över tid är livsavgörande för oss människor.

Den kunskap som finns i arkivmaterial och samlingar, som tydliggörs i arbeten, dokument, och beslut tillsammans med de olika färdigheter som ledamöterna bidrar med inom konst, arkitektur och kulturfrågor samt de anställdas yrkeskunskaper; allt detta bidrar till den rikedom som är Kungliga Akademien för de fria konsterna.

Som ständigt sekreterare tackar jag för er uppmärksamhet.

Bild 1: Övre raden från vänster: Ulla Wiggen, Edith Hammar, Roger Metto, Ylva Carlgren, Nina Bondeson, Ola Andersson, Mattias Palme, Gudrun Wirgård, Pia Ferm. Främre raden från vänster: Paul Fägerskiöld, Rebecka Bebben Andersson, Alqumit Alhamad, Vice preses Klara Kristalova, Preses Helena Tallius Myhrman, Ständig sekreterare Elisabeth Alsheimer Evenstedt, Eva Löfdahl, Kristina Abelli Elander.
Bild 2: Edith Hammar tar emot diplom av H.E. Riksmarskalken Fredrik Wersäll.

Priser, belöningar och stipendier

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris till **Nina Bondeson** med motiveringen:

Nina Bondesons konstnärskap tar formen av skeva sagor, ett nervsystem av återkommande karaktärer som ställs i relation till varandra.

Ett pågående flöde där allt får sin plats i ett intrikat samspel, sammanlänkat av trådar, slangar, kablar eller blodådror. Ingenting är solitärt, allt hänger ihop.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris till **Ylva Carlgren** med motiveringen:

För ett akvarellmåleri där ljuset avbildas. På nära håll ger målningarna ett opakt intryck, ljuset kommer inte från pappret utan inifrån färgen.

För betraktaren uppstår en svävande rumslighet, väggarnas yta reflekterar ljuset i alla riktningar och ögat rör sig obehindrat genom bilden.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris till **Roger Metto** med motiveringen:

För ett måleri som i sitt flöde och klarhet ligger nära en brusande bäck – det porlar och rinner färg i hans norrländska landskap. Det blir för betraktaren till en vindlande resa bland berg och dalar.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Inez Leanders Belöning till **Edith Hammar** med motiveringen:

Edith Hammar skapar likt Hieronymus Bosch en komplex bildvärld där verkliga eller imaginära händelser visar människor i sin lidelse, leda, svaghet, ondska och fruktan. En underbart uppkäftig, men öm irrfärd, lika bisarr och upplyftande som sorglig. Ediths konstnärskap är en explosion av egna erfarenheter som queer. Med en gracil och auktoritär linje trotsar hennes fräcka penna det vedertagna och skickar en rebellisk hälsning ut i världen.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Göran Lagervalls pris till Ola Andersson med motiveringen:

För sin viktiga röst i det offentliga samtalet om stads- och bostadsbyggandet. Han är analytisk och pedagogisk. Utmärkande för Ola Andersson är att han skriver med nerv och udd och är stridbar. Som arkitekt har han ritat vackra, trivsamma och funktionella bostäder av hög kvalitet.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Augusta, Oscar och Harry Höckerts Pris till Paul Fägerskiöld med motiveringen:

Måleriet och rumstiden.

För ett arbete som med precisa medel tar sig an måleriet som ett närmast anakronistiskt redskap för att gestalta och närvarogöra rumstiden i dess mest svärfångade aspekter. Det ofattbart stora avståndet, den mest utdragna bestämningen av tid bearbetas och gestaltas som tecken. Med hjälp av olika referenser, undersökningar och metaforer återupprättar Fägerskiöld ett samtal med människan om våra allra största och mest fundamentala villkor kring vår plats i existensen, med måleriet som insisterande membran.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Augusta, Oscar och Harry Höckerts Pris till Ulla Wiggen med motiveringen:

Ulla Wiggen har genom ett långt konstnärskap arbetat fram en bildvärld som med en analytisk precision agerar portaler eller ett slags redogörelser för upptagandet av olika signaler. Kopplingsscheman och sönderfallande maskindelar etablerar symbiotiska relationer med det organiska. Våldiga mänskliga irisar som skapar växelverkan mellan att se och bli sedd. De blir påminnelser om det gungfly som relationen mellan tekniken och människan utgör, mellan den förlängda perception den erbjuder och hur information landar i köttet.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Paul Hedqvists Belöning till Mattias Palme med motiveringen:

Mattias Palme har en unik förmåga att rita skolor med såväl intressanta planlösningar som sinnliga egenskaper. Palme har under nära 20 år med inlevelse format dessa för vårt samhälle så viktiga byggnader. Från Kramfors till Ängelholm med uppdrag många gånger erhållna genom tävlingar. Särskilt märks Adolfsbergsskolan i Knivsta. Projektens ofta strama budgetar gör hans bedrifter än mer imponerande. Palme är praktiker men har även publicerat texter och föreläst i ämnet.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Asmund och Lizzie Arles skulptörpris till Susanna Marcus Jablonski med motiveringen:

Susanna Marcus Jablonski arbetar med större skulpturala installationer. Hon har en sällsynt förmåga att med skärpa, djup och känslighet välja sina motiv och sitt material. Fragment av minnen svävar i rummen. Den tunna glaspelaren omsluter ett fossil, en kula vilar i sin grop, ett frö gjutet i brons är fäst i väggen med en nål.

Detaljerna i Susanna Marcus Jablonskis universum bildar sammanhangen. De är smärtpunkter och samtidigt reservoarer av hopp.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Hans och Desy Vikstens Stipendium till Kristina Abelli Elander med motiveringen:

Med skärpa och stor omsorg skapar Kristina Abelli Elander sina verk. Hon rör sig fritt mellan olika fält och tekniker. Humor och ett kritiskt öga samsas med ett stort allvar. Superbruden och döden, virkande aliens och en grafisk roman. Film och dans. Det är levande och rikt.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Vera och Göran Agnekils stipendium till Pia Ferm med motiveringen:

Pia Ferm vänder hastigt klotter till storslagna gobelänger. Den tuftade luggens olika nivåer får verken att vibrera. Serietidningslika stilleben säger allt och ingenting – lika kraftfullt tydliga som ovilliga att avkodas. I samma sekund du vet vad du ser, slingrar sig motiven undan; kam, plog, räfsa, hand drar sina spår över fälten.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Vera och Göran Agnekils stipendium till Rebecka Bebben Andersson med motiveringen:

Rebecka Bebben Anderssons vanitasmålningar är motsatsen till tomhet. Ensamma dödskallar fyller ytan och gapar ikapp. Som av otålighet rör sig ansikten ur fokus; de tycks vilja vidare in till nästa material – ett konstnärligt växelbruk, alltid med samma tväklösa driv. Gigantiska papperscollage bildar skogar och fallna stammar.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Vera och Göran Agnekils stipendium till Alqumit Alhamad med motiveringen:

Alqumit Alhamad använder historiens dissonans för att ge sin personliga berättelse agens. Med stark tilltro till betraktarens insikter bemöter han det vedertagna med en övertygande skepsis. På en gång analytiskt och känsloladdat gestaltar han en värld som åskådliggör den mänskliga komplexiteten.

Bild 1: Uroish och Grebnellaw. Bild 2: Ständig sekreterare Elisabeth Alsheimer Evenstedt.
Bild 3: Alqumit Alhamad tar emot diplom av H.E. Riksmarskalken Fredrik Wersäll. I bilden syns även
pristagarna Pia Ferm och Rebecka Bebben Andersson. Bild 4: Preses Helena Tallius Myhrman.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Martha Larssons och Nisse Zetterbergs Romstipendium till Martin Gustavsson
med motiveringen:

*Martin Gustavssons konstnärskap drivs av en oupphörlig experimentlusta där verkligheten
kolliderar med fiktionen, det gåtfulla med det intellektuella. Vi bevittnar en förhandling
mellan avsikt och önskan.*

*Det förflutna förnygras när målningarna lösgör sig från näthinnan och materialiseras i
samma rum som våra egna kroppar.*

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge en belöning ur
Erik Lindbergs fond för främjandet av svensk medaljkonst till Gudrun Wirgård
med motiveringen:

*I symbios mellan öga, själ och hand skapar hon finstämda porträtt och reliefer som, inom
reliefernas fysiska begränsningar, får materien att leva och vibrera. Formerna tycks varsamt
smekta ur döda material, så att ljus och skugga bringas evigt tala. Poesi uppstår och berör.*

*Gudrun Wirgårdas reliefkonst tangerar tydligt medaljkonstens distinkta förutsättningar
och stramare tyglar. Ett nytt uttrycksfullt språk kan öppna sig.*

Sergelkommittén har beslutat att ge
2025 års Sergelpris till Eva Löfdahl med motiveringen:

*Eva Löfdahl är en av Sveriges viktigaste skulptörer genom sina starka arbeten och sin
förmåga att utmana konventionella gränser inom skulptur och installation.*

*Verken präglas av en konceptuell och formell skärpa där material, rum och form samspelar på
ett unikt sätt. Ett sätt som tvingar betraktaren att ifrågasätta både objektens och rummets
funktion och mening.*

*Löfdahls konst kännetecknas ofta av en subtil humor och en minimalistisk estetik som både
förvirrar och fascinerar. Verken skapar en förtätning. Trots att materialen ofta uppfattas
som lätta och temporära upprättas den särskilda närvaro som skulptur kan åstadkomma,
samtidigt intim och monumental.*

*Eva Löfdahls förmåga att utmana och göra skulpturfältet relevant för generationer av
konstnärer är enastående. Genom sina experimentella och ofta komplexa verk fortsätter
hon att inspirera och driva både svensk samtidskonst och skulpturområdet framåt.*

En jublande Johan Tobias Sergel (1740–1814) dansar av glädje över att ha fått två brev från sin gode vän Pehr Thom. I bakgrunden skymtar Stockholms slott. Skämtteckning ur ett brev daterat den 14 januari 1802.

Sergelpriset

Sergelpriset är instiftat av Kungl. Akademien för de fria konsterna till minnet av konstnären Johan Tobias Sergel. Sammanlagt har 17 svenska skulptörer mottagit priset sedan 1945, till vilket hör en plakett i guld med Sergels bild.

De skulptörer som fått Sergelpriset tecknar alla en svensk konsthistoria vad gäller uttryck, material, form och innehåll.

Den fond som ligger till grund för priset var ursprungligen tänkt att användas till ett monument över konstnären, professorn, ledamoten och direktören vid Konstakademien, tillika adelsmannen, Johan Tobias Sergel.

Han är idag känd och uppskattad inte minst för sina livfulla och ofta både humoristiska och erotiska teckningar och laveringar. Konstakademien beslöt efter övervägande att hedra Sergels minne genom att instifta ett pris till svenska skulptörer att delas ut vart femte år vid en särskilt högtidlig ceremoni. Det första priset gavs till Carl Eldh 1945.

2025 års Sergelpris

Sergelkommittén har beslutat att ge 2025 års Sergelpris till Eva Löfdahl med motiveringen:

Eva Löfdahl är en av Sveriges viktigaste skulptörer genom sina starka arbeten och sin förmåga att utmana konventionella gränser inom skulptur och installation.

Verken präglas av en konceptuell och formell skärpa där material, rum och form samspelar på ett unikt sätt. Ett sätt som tvingar betraktaren att ifrågasätta både objektens och rummens funktion och mening.

Löfdahls konst kännetecknas ofta av en subtil humor och en minimalistisk estetik som både förvirrar och fascinerar. Verken skapar en förtätning. Trots att materialen ofta uppfattas som lätta och temporära upprättas den särskilda närvaro som skulptur kan åstadkomma, samtidigt intim och monumental.

Eva Löfdahls förmåga att utmana och göra skulpturfältet relevant för generationer av konstnärer är enastående. Genom sina experimentella och ofta komplexa verk fortsätter hon att inspirera och driva både svensk samtidskonst och skulpturområdet framåt.

Sergelpristagare

1945 Carl Eldh
1950 Ivar Johnsson
1955 Bror Hjorth
1960 Eric Grate
1965 Bror Marklund
1970 Arne Jones
1975 Gustaf Nordahl
1980 Asmund Arle
1985 Liss Eriksson
1990 K G Bejemark
1995 Sivert Lindblom
2000 Torsten Renqvist
2005 Lars Englund
2010 Lars Kleen
2015 Eva Lange
2020 Kajsa Mattas
2025 Eva Löfdahl

Bild 1: Från Högtidssammankomsten på Kulturhuset. Eva Löfdahl, Vice preses Klara Kristalova, H.E. Riksmarskalk Fredrik Wersäll, Preses Helena Tallius Myhrman. Bild 2: Sergelmedaljen, utförd av medaljgravören Erik Lindberg, ständig sekreterare för akademien 1922–1949. Bild 3: Leif Holmstrand framför tal till Sergelpristagaren i sjungande form. Bild 4: Eva Löfdahl, "Telluric Touch". Foto: Johan Österholm. Bild 5: Eva Löfdahl och H.E. Riksmarskalken. I bilden syns en kopia av Sergels självporträtt som prydde Kulturhusets scen under högtiden.

TAL TILL SERGELPRISTAGAREN

Röster ur Sergelkommittén: Johanna Gustafsson Fürst, Leif Holmstrand, Klara Kristalova, Runo Lagomarsino, Kajsa Mattas.

Framfört av Leif Holmstrand i sjungande form på Högtidssammankomsten 14 februari 2025.

Eva Löfdahl är en av Sveriges viktigaste skulptörer på grund av sin förmåga att utmana konventionella gränser inom skulptur och installation. Hennes verk präglas av en konceptuell skärpa där material, rum och form samspelar på ett unikt sätt, vilket tvingar betraktaren att ifrågasätta både objektens och rymdens funktion och mening.

Verken hävdar sig som förtätad densitet i rummet med en märklig och förhöjd närvaro, trots att material och uttryck ofta är lätta och tycks temporära. Den särskilda närvaro som just skulpturen kan upprätta.

Vi är stolta att se Eva Löfdahl som Sergelprismottagare år 2025 för hennes stora relevans i svenskt konstliv då, nu och sedan. Att genom sitt arbete inspirera, influera och kanske ibland irritera sina kollegor under så lång tid som Eva Löfdahl gjort och gör är ett stordåd. Hon besitter exceptionellt egensinne och integritet.

Eva har sagt att ett konstnärligt arbete handlar till stor del om att välja sin uppgift. Att vara en person som har tid att tänka är både utlämnande och ansvarsfullt.

Hon har också sagt Jag betraktar allt som passerar mina ögon och testat det mot ett behov. Det är något som är sett i en verklighet jag känner igen, det tycks mig välbekant och självklart men samtidigt svårförståeligt och undanglidande. Ofta anspråkslösa material sammansatta till något gåtfullt. Den spänningen fortsätter att engagera och utmana mig och andra genom decennier.

Under ungdomens dagar: Hennes spräckta, sammanhållna glasflaska med boll därinne och boll därutanför provocerade mig som älskade detaljrika flaskskepp, men fick mig ändå att vagt förstå hur idé och materia skulle kunna vara ett och samma (i en ideal och möjligen omöjlig verklighet, säger den otäcka inre sabotören skeptiskt).

Nittioalets första halva fylldes på med stora mängder liknande skulpturala insikter, störningar, estetiska upplevelser, detsamma gällde decennierna därefter, och häpnadsväckande ofta var det just Eva Löfdahl som stod för de aktiverande objekten. Tanke, tecken, underliggande osynliga, onåbara mysticiteter, kropp, påtagliga material och former, själva platsen som låter skulpturen hända, allt detta laddar hon maximalt men på något vis diskret, i alla fall inte påstridigt, och jag är fortfarande provocerad, fortfarande livgiven och kreativt återförstärkt, lite öppnare vid varje möte.

Eva Löfdahls verk skapar kortslutningar som omöjliggör enkla förklaringsmodeller, syften och meningar för att i stället upprätta en direkt länk till känslan. En känsla som ofta insisterar på att det oavslutade, opaka, komplexa och egensinniga måste ha få ha en plats och har påverkan på själva livet. Material omformas till en punkt som så precist håller växlingen mellan det bekanta och det gåtfulla, och därmed upprättas en omformande kraft. En kraft som påminner om att det vi inte ännu vet kanske ändå är möjligt.

Verken kännetecknas ofta av en subtil, intellektuell humor och en minimalistisk estetik som både förvirrar och fascinerar, och hon har haft stort inflytande på samtida konstnärer i Sverige. Genom sina experimentella och ofta komplexa verk fortsätter hon att inspirera och driva fram svensk samtidskonst.

Högtidstal

Tal vid Konstakademiens högtidssammankomst den 14 februari 2025 av Sverker Sörlin, professor och författare.
Om betydelsen av nåd

Ers excellens!
Pristagare!
Ledamöter!
Ärade församling!

Världsläget är som det är – och det är till skada för nästan alla. Även de som tror att de gynnas av det kommer att bli varse att en god försyn en dag kommer att låta rättvisa skipas. Eller så vill vi i alla fall tänka att historien fungerar. Att det goda till sist ska segra.

Kan vi lita på det? Kan vi ens hoppas på det?

Walter Benjamin, den tysk-judiske tänkaren, tvivlade. Historien var i själva verket världens ansamlade fasor.

För att illustrera denna tanke skapade han *Historiens ängel*. Det som inspirerade honom var en konstnär, schweizaren Paul Klee. Klee hade år 1920 framställt en monoprint som föreställde en ängel, ”Den nya ängeln”. Benjamin köpte den av honom året därpå och döpte om den.

En besynnerlig figur. Närmast en streckgubbe. Med kolossalt stort huvud, vild frisyra, i fasa uppspärade ögon och änglavingar hjälplöst uppåtläta som vid kapitulation – eller inför exekutionsplutonen.

Ängeln befinner sig, tänker Benjamin, i själva verket någonstans mellan himlen och jorden. Slungad bakåt av en våldsam storm som blåser från paradiset, färdas den med ryggen före in i framtiden. En framtid som ängeln inte vet något om, eftersom det enda den ser är det som ligger bakom oss.

Ängeln bevittnar Historien. Allt det onda som människor gjort mot varandra. En ”hög med ruiner”, skriver Benjamin, som ”växer upp till himlen”.

Detta var strax efter första världskriget, den största människoslakt som världen dittills skådat. Och det skulle inte dröja länge innan Benjamin fick ytterligare fog för sin historiepessimism. År 1933 gick han i exil – ängeln tog han med sig, men överlät den senare till Georges Bataille i Paris som gömde den på sin arbetsplats i Bibliothèque Nationale.

Många reflektioner kan utgå från denna historia. En är att konsten kan åstadkomma mycket. Ända fram till denna årshögtid med den svenska Konstakademien – efter mer än ett århundrade.

En annan reflektion gäller Historien själv. Vilken historia är det ängeln bevittnar?

För Benjamin var historien de fasor människor vållade. I sina historiefilosofiska teser skrev han att det var viktigare att minnas de skador människor åsamkat varandra i det förflutna än att mana till försoning och framsteg i det kommande.

Bland annat därför är det kollektiva minnet en så viktig sak. Vad vi vet tillsammans.

Historien handlar inte bara om vad som hände. Historia, säger Benjamin, är ”att gripa tag i minnet som det uppstår i ett ögonblick av fara”.

Det är också en impuls som många av oss känner just nu. I vår tid.

Och jag skulle vilja säga till er alla, att det är en sund impuls, ett tecken på att vi är levande medmänniskor. Detta minne, och de känslor av rörelse och bävan som det framkallar, är en oändlig tillgång för våra samhällen.

Men vi måste veta vad vi ska gripa tag i. Det som är våra svåraste stunder, och vår finest hour. Det är just därför som vissa vill utplåna all kunskap om det förflutna. Skapa folk med krympta, falska minnen.

Vi behöver inlevelse i historiens fasor. Men räcker det som vägledning? Inte helt.

Ty: att se samtidens faror är lika viktigt. De gamla fasorna såg vi ofta för sent. Hur ska vi få syn på de nya?

Om det har jag en berättelse.

I Psaltaren står det, här efter den ursprungliga svenska översättningen av Gamla Testamentet 1541: ”Herren är sool och sköld, Herren giffuer nådh och äro.”

”Sol och sköld”? Vad är det?

Utan sol kan nästan ingenting leva. Det är ingen tom fantasi. För 2,5 miljarder år sedan inleddes den långa period i jordens historia som går under beteckningen ”Snowball Earth”. Då var, tror forskarna, nästan hela jordens yta täckt av is och snö. Livet var begränsat. Det fanns cyanobakterier, men inte så mycket mer.

Kanske var det också då det första snöfallet på jorden ägde rum. Men inget öga kunde iaktta det.

Jag minns min första snö. Den föll varje höst i inre Västerbotten, när det var som mörkast.

När tiden var inne kunde jag vakna i min säng och höra att den fallit utanför vårt hus. Förväntansfull reste jag mig upp och vred upp sextitalspersiennerna av plast. Och mycket riktigt, därute låg den, snön, och lyste upp den svarta höstmorgonen. Och dämpade alla ljuden.

Jag kände i mitt smala pojnbröst något i detta ögonblick som jag inte visste vad det var.

Andakt, åtminstone.

Förundran, kanske. Men en förundran utan tydligt fäste.

Och en form av tacksamhet, för det var så mycket som det gick att göra med denna snö. Inte bara var den ljus. Jag lekte i den. Den var varm, tyst, trogen.

Snön saknade markens friktion. Vi kunde glida på den, som man glider på luft och på is. Glidandet är ett magiskt tillstånd – ändå i någon mån styrbart.

Om detta läste jag nyligen en artikel av den norske idrottsfilosofen Sigmund Loland. Plötsligt blev glidandet en helt ny verklighet. Tänk på det. Glidet!

Allt detta, detta ... svindlande, fanns inbyggt i varje första snö, som en förväntan.

Men jag kunde inte ta dessa tankar vidare. Jag borde ha läst Psaltaren. För där står det ju: *sool och sköld, nådh och äro.*

Herren ger oss sol och sköld. Solen ger liv och föda. Skölden är beskydd. Han ger oss ”nåd och äro”. Han låter oss få del av något vi aldrig ansträngt oss för att förtjäna.

För det är nog så det ska förstås. Vi får detta, av denna stora gåtfulla makt. Det är en gåva, en akt av nåd.

Det var bara jag som stod där i min tunna pyjamas och förundrades. Men kanske tänkte jag också på något intuitivt sätt att jag inte var ensam. I hela södra Lappland låg nu snön. Den var en gåva till alla.

I den gamla svenskan fanns denna koppling mellan nåden och rättvisan. Det gällde särskilt tjänstemännen. Ordet var *nåderättvisa*. Makten skulle vara nådig och rättvis. Se till de behövande. Normen var Guds *bugneliga försyn*, som kom alla till del.

Kanske var det också ett tecken. Ett tecken på att det fanns en makt som var större än vi, större än vi alla på jorden. Och att denna makt yttrade sig just i förvandling.

På en enda natt kunde denna makt göra landskapet vitt och alldeles tyst – för det vet jag nu efter trägna forskningar att fem centimeter nysnö sänker ljudnivån med femtio procent.

Men jag vet också att snön där jag växte upp faller allt senare på hösten och att den allt oftare smälter bort, i flera repriser. Den meteorologiska vintern, då dygnets medeltemperatur är under noll grader fem dygn i sträck, kommer numera flera veckor senare. Det gör den också i Stockholm. Vinterns början har flyttats ungefär från första advent till jul, på bara ett drygt halvsekel.

Än sen? Undrar kanske en och annan. Inte oberättigat. Vem bryr sig om ”les neiges d’antan”, fjolårets snö, som François Villon frågade sig i ”Ballad om forna tiders damer” 1458.

Vi talar om Norden, några av världens rikaste länder. En majoritet av världens befolkning har aldrig sett snö, än mindre gjort en snöängel. Varför gnäller vi?

Vi borde gnälla mycket mer!

För det är inte bara snön och elementens mångfald saken gäller. Det är arternas rikedom. Den som David Attenborough fångat så mästerligt med hjälp av public service-bolaget BBC. En nästan biblisk förundran.

När man ser det där fasettögat på en insekt, eller ett korallrev, eller en skara fåglar som försöker ta sig över Himalaya i kamp mot vindarna, hur de gång på gång tvingas retirera – innan de kommer över till andra sidan, tillknycklade av mötet med elementen. Men troligen lyckliga, på sitt evolutionära vis.

Allt det där andra – som vi inte kan göra. Utan i bästa fall kan bevittna, och förstummas av.

Och jag tror egentligen att det var det jag upplevde i mitt pojkrum. En ordlös uppenbarelse om att skapelsen var större än jag någonsin kunde bli.

En sak var i alla fall klar: att min farfar som var politiker och bestämde allt i vår kommun och dessutom satt i riksdagen i Stockholm och bestämde litet där också – att inte ens han kunde få snön att falla. Han kunde snickra och bygga hus, och till och med ett helt lasarett hade han åstadkommit.

Men där gick också ett slags gräns.

Den gränsen tror jag aldrig att han uppfattade att den fanns. Det var en gräns för hans vetande.

Min farfar Thore dog i oskuld 1988. Ty: han hade aldrig hört ordet *antropocen*.

För antropocen är det ord vi nu använder när vi ska sammanfatta den nya historia som vi behöver för att kunna förstå vår jordiska belägenhet.

Ordet myntades år 2000 av en nederländsk atmosfärs-kemist, Paul Crutzen, först utbildad till broingenjör. Han bodde ett par år som nygift med en finländska, språklärare, i Gävle i slutet av 1950-talet. Där fick han jobb på Huskonsult AB – ett faktum jag själv snokade fram när jag skrev hans minnesord i Dagens Nyheter.

Han blev känd på orten. Enligt ortens lokalhistoriker brukade han gå på Brynäs hemmamatcher, iförd lågskor. Det var innan det fanns en ishall.

Crutzen hade egentligen velat studera matematik men var sjuk vid inträdesproven till universitetet och såg en dag en radannons i Dagens Nyheter. Man ville ha en programmerare för datorerna på Stockholms Högskola, som det ännu hette, för att göra väderprognoser.

Han hade aldrig programmerat, men vad gör det när man har ambitioner – och snart hade han en doktorsexamen och blev 1995 Nobelpristagare i kemi, ett ämne han egentligen aldrig studerat.

Crutzen tillhörde den grupp forskare som under 1980-talet började studera planeten som en helhet. Och som kom till allt djupare insikt om att skalan på den mänskliga påverkan på detta gruskorn i universum var så stor att man måste döpa om den geologiska kronologin och säga att *anthropos*, människan, är den största verkande kraften på planeten.

Och därför: *Antropo-cen*. Cen betyder ny. Som i holocen – ”allt nytt”, betyder det.

Antropocen – alltså: ”människan gör det nya”.

Jag tror det var det jag kände någonstans djupt inom mig på mitt pojkrum när snön föll. Det finns något som är större än jag och som skapar världens ritning och som svarar för de mirakel som min farfar inte kunde åstadkomma.

Och att det är viktigt att det är just så.

Antropocen är det motsatta. Ordet betecknar det stora mänskliga inbrottet i detta heliga skrin av nåd.

Vi kan inte skapa fåglarna och deras flykt över Himalaya. Vi kan bara utrota arter. Det gör vi med en förfärande hastighet, hundratals gånger snabbare än det normala utdöendet.

Vi kan enkla saker. Vi flyttar mer grus och sten och sand för våra mänskliga syften än jordens egna processer av erosion och sedimentering. Det är vad vi kan. Vi är grusflyttare.

Vi exporterade från Europa med Columbus och alla hans följare massor med sjukdomar och hästar och grisar som tog över andra kontinenter – och våra europeiska gräs tog över stäpper och betesmarker. Vi är gräsflyttare. Det är vad vi kan.

Vi skapar en civilisation som enligt geologerna kommer att överleva som intakta strukturer i jordskorpan i mer än en miljon år. Vi lämnar en växande hög av ruiner.

Vi driver upp temperaturen i atmosfären så att medeltidsballaden behöver skrivas om. ”Var är den snö som föll i går?”, måste vi nu säga. Snön försvinner, så fort.

Liksom isen. Den vita oskuldens färg byts mot mörkare nyanser i terräng och hav. *Albedon*, vitheten, minskar. Därmed reflekteras allt mindre av solens värme tillbaka ut i rymden, vår kylare. Och värmen ökar ännu mer.

Det är inte mycket vi kan.

Jag saknade ord i mitt pojkrum. Jag tyckte om att

fantisera om vad som hänt uppe i himlen under natten. Jag tyckte om gåtan.

Nu har jag skaffat mig litet fler ord. Och ett av dem är just det som finns i Psaltarens text:

Nåd.

Kanske är det därför som jag tycker att ni alla när ni vaknar upp i morgon bitti ska höra noga efter om snön ligger kvar, eller om det rentav kommit litet till under natten.

Och sedan klicka fram Nick Caves sång ”Into my arms” på era telefoner och lyssna i stillhet. Sången handlar om nåd. Om den gåva man inte får för att man förtjänat den utan genom en annan kraft.

Han inleder för säkerhets skull med att säga ”I don’t believe in an interventionist God”. Han inleder andra versen med att säga att han inte heller tror på änglar.

Men om det ändå fanns en gud som ingrep, och om det funnes änglar, sjunger han, då skulle de kunna hålla ljus i sina händer. Så att den han förlorat – en älskad son, en kvinna, en medmänniska – skulle finna vägen tillbaka, ”into my arms”.

But I believe in love.

Nåd, ett begrepp från det religiösa språket, håller på att få en ny betydelse.

Men av fel skäl – att vi håller på att utrota nåden från världen.

Det som förr skedde i naturen var händelser. Det människor gjorde var handlingar. I vår tid smälter orden samman.

Samma typ av onda handlingar som människor förut begick mot varandra begår vi nu mot naturen. Mot jorden, luften, vattnet, isen, sanden, snön ... – mot alla elementen.

Ruinhögen framför ängeln bara växer – i takt med att Historien vidgas.

Det är en historia som Walter Benjamin inte kunde föreställa sig. Den nya historien innehåller nu även denna expansion av människans domän under antropocen.

Det kallas till vardags geopolitik och säkerhetspolitik. Men det handlar fortfarande om olja och kol. Om jordartsmetaller. Om farleder mellan världshaven och om strategiska utposter nära Nordpolen. Om att säkra en antropocen världsordning.

Det är den värld som några skapat av erövring och grymhet. Och åt samma några skapat välstånd.

I namn av detta välstånd, och det svävande löftet om dess utvidgning, tillåter vi dessa fasor och denna förstörelse – fast vi säger att vi inte vill.

Ni vet redan vilka storspelarna är, och ni vet hur man bankar de små.

Framtidens politik kommer därför att vara antropocen politik.

Mitt enkla credo är: vi måste förstå denna nya världsbild, ta den till oss. Lära oss antropocenens ABC.

I min ordbok är det vad ordet bildning borde stå för.

Ett nytt, utvidgat bildningsbegrepp för en period i historien där så mycket är så *sjukt* utvidgat.

Bildningens försvar – betyder därför försvaret av denna utvidgade bildning. Men inte bara dess bärande balkar av kunskap. Utan av det slags inlevelse som kommer att krävas för att vi ska *känna* vad som är rätt och vara motiverade att handla.

Vi behöver en djupare kontakt med det som en gång kallades ”the better angels of our nature” – Abraham Lincolns ord i ett helt annat installationstal än det vi hörde nyligen.

Det krävs också institutioner som försvarar bildningen och klarar av att förnya den – skolorna, universiteten, studieförbunden, folkhögskolorna. Biblioteken, museerna, scenerna.

Hela Kulturen.

Ett rikt ekologiskt system av nischer som är kopplade till varandra.

Det stora bildningsförsvaret för en deltagande demokrati och ett öppet samhälle.

Konsten är avgörande. Utan den är ingenting möjligt.

Akademiens tjänstemän

Konstakademiens kansli 2024

VERKSAMHETEN

Elisabeth Alsheimer Evenstedt
Ständig sekreterare

Helén Engman
Administrativ samordnare

Helen Karlsson
Koordinator

Alan Kurbany
Kaféansvarig

Ann Kristin Leksell
Ekonom

Annakarin Lindberg
Arkivarie

Annsöfi Lindberg
Bibliotekarie

Fritz Quasthoff
Vaktmästare

Therese Sheats
Kommunikatör

Björn Strömfeldt
Fotograf

Svante H. Tirén
Intendent

Thomas Wyreson
Tekniker

Detalj av en av väggarna i kopianrummet. Det övre porträttet föreställer Anton Genberg (1862-1939) och är målat av Wilhelm Smith (1867-1949), professor vid akademien. Det undre är Bernhard Östermans (1870-1938) receptionsstycke från 1915, ett porträtt av ständige sekreteraren Ludvig Looström (1848-1922).

Samlingar, arkiv och forskning

VAD GÖR VI AV DE GAMLA GUBBARNA? TANKAR OM EN UPPOCHNERVÄND HISTORIA

Med öppnandet av "Fruentimmersafdelningen" 1864 blev den svenska konstakademien den första i världen att formellt acceptera kvinnliga elever. De konstverk, teckningar och arkivmaterial som de första generationerna av kvinnliga elever lämnade efter sig hör i dag till det mest efterfrågade och uppmärksammade i akademiens samling. Ändå är det förstas män som dominerar akademiens historia.

Ett exempel är porträttsamlingen där männen – kanske inte helt oväntat – är i mycket stor majoritet. De flesta av porträtten föreställer manliga professorer, ledamöter och andra som på ett eller annat sätt verkat vid akademien i olika roller. Många av dem är i dag ganska okända eller nästan helt och hållet bortglömda, trots att de var framstående namn i sin egen tid. Porträtten har en gång i tiden haft prominenta placeringar runtom i huset, men är sedan länge förvisade till målerimagasinet.

För nyansens skull bör det påpekas att akademien i stort sett alltid haft fler konstverk än vad det funnits plats för att visa fram, så det i sig är inget konstigt. Men att just dessa gubbar hamnat i mer eller mindre permanent "källardvala" är ingen slump, eftersom det inte bara är deras personöden som glömts bort. Även den konst och den konstsyn de företrädde har sedan länge halkat ut ur historiemedvetandet. Vad man gör av våra "gubbar" är därför en intressant och komplicerad fråga. Porträtten bevaras naturligtvis precis som resten av samlingen och kommer alltid att finnas hos oss. Men kan det finnas nya och utforskade vägar fram för att hantera dem? Vilka frågeställningar är det i så fall som bör ställas och i vilka syften?

Att konsthistorieskrivningen ständigt förändras är givet. Nya perspektiv och forskningsinsikter avlöser varandra och med dem olika synsätt kring hanteringen och värdet av historiska samlingar likt vår egen. De sista decenniernas fokus på genusperspektiv och en nytolkning av konsthistorien genom att uppmärksamma de kvinnliga konstnärerna har varit en oerhört viktig process av många anledningar. Faktum är att Konstakademiens samlingar spelat en stor betydelse i utvecklingen, inte minst tack vare tidigare intendenten Eva-Lena Bengtsson och hennes på många sätt banbrytande forskning.

Som en temporär lösning har kopianrummet i Konstakademiens kansli fått väggarna täckta av gubbar. Dessutom är de hängda uppochnar, för att ytterligare understryka svårigheten i hanteringen av dem. Vi vet ju att de är en del av vår historia, samtidigt som de inte gör särskilt stor nytta i magasinet. Hängningen är därför en inbjudan till fortsatt reflektion och diskussion om hur vi som akademi ska hantera vår historia och dynamiken mellan det som är ihågkommet och bortglömt.

Att hänga konstverk uppochnar i syfte att skaka om invanda tankemönster är ett återkommande grepp inom konsten. Ett känt exempel är den tyske konstnären Georg Baselitz, som 1969 började måla sina verk uppochnar. Även i andra sammanhang har det uppochnarvänta använts som en metod för olika syften, ofta som ett slags kritiska tankeställare. Under en period framöver får kopianrummet fungera som en varmt humoristisk kommentar till de ständigt svåra frågorna om historiebrytning och praktisk hantering av samlingar.

TILL EFTERSYN OCH UPPMUNTRAN – NYA RECEPTIONSSTYCKEN I KONSTAKADEMIENS SAMLING

”... ändamålet med dessa Receptionsstycken, nämligen Ledamöternas egen heder och satisfaction så väl som de yngre konstnärernas eftersyn och uppmuntran.”

Olof Tempelman i en skrivelse 1796

Ända sedan 1700-talet har proceduren med att lämna in receptionsstycken varit en viktig del av akademiens verksamhet. Utöver att de fungerar som exempel och minnen över enskilda ledamöters arbete speglar de även en större berättelse om den ständigt skiftande mångfald av arbetsmetoder, idéer och uttryck som präglar akademiens ansvarsområden. Att valet av receptionsstycke är ledamöternas eget är dessutom särskilt betydelsefullt. Det innebär att samlingen utgår från deras perspektiv och tankesätt snarare än att på ett musealt vis fylla ut en slags tidslinje. Konstakademiens samling är – trots att den har många likheter och direkta relationer med exempelvis Nationalmuseums eller Moderna museets – unik genom att den till stor del är uppbyggd på just detta vis. Ingen annan samling är direkt skapad av och för arkitekterna och konstnärerna själva i samma utsträckning som vår.

Till viss del förlorades receptionsstyckenas pedagogiska funktion i samband med att utbildningen separerades från akademien. Men det innebär inte att de tappat betydelse som både kunskapsbärare och inspirationsmaterial. Tvärtom skulle man kunna hävda att de i vår tid har potential att nå en mycket bredare publik och få ett större användningsområde än tidigare. I dag är receptionsstyckena tillgängliga för forskare, studenter, konstnärer, arkitekter, curatorer och många andra som besöker eller samarbetar med akademien. Dessutom är våra receptionsstycken tillgängliga för utlån till utställningar både i och utanför Sverige.

Under 2024 har Konstakademien tagit emot tre nya receptionsstycken. Denna gång från konstnärsledamöterna Axel Lieber och Leif Holmstrand och hedersledamot Kerstin Wickman. En ny rutin är att receptionsstycket alltid ska lämnas in tillsammans med en

beskrivande text. Att ha ledamöternas egna ord om sina val av receptionsstycken är helt avgörande för framtidens förståelse. Tyvärr saknas just detta för merparten av samlingen, men framöver är det viktigt att dokumentera ledamöternas tankeprocess. Därför är det särskilt glädjande att 2024 års receptionsstycken fått de beskrivningar som följer här.

LEIF HOLMSTRAND – BAKAYARŌ (BREATH & BODY)

2023–2024

BAKAYARŌ (BREATH & BODY) från 2024 är en virkad och krokad heltäckande dräkt av bomullsgarn, men också en flexibel textil skulptur som kan installeras på åtskilliga vis. Den är ungefär två meter hög på manligt kodad skyldocka, och från ryggen faller långa virkade remmar ut. *Bakayarō (Breath & Body)* påbörjades på Svenska institutet i Paris sommaren 2023, användes som rekvisita och dräkt av konstnären under ett samarbete med det japanska konstnärskollektivet OLTA på Umewaka Noh-teatern i Higashinakano/Tokyo den 28 april 2024, performanceverket hette *Amplifying Breath and Body*, och dräktskulpturen slutformulerades därefter

på IASPIS i Stockholm i maj 2024 för att inviga en ateljéstipendievistelse där. *Bakayarō (Breath & Body)* hör nära ihop med skulpturerna *NYMPH* och *NYMPH Warrior* och delar därmed mytologi och värld med dessa verk, där spökliknande människostora insekter/sociala kackerlackor/termiter bygger sin materiella tillvaro delvis med sig själva som material.

AXEL LIEBER – SHORT CUTS (FLAT WHITE)

2017

Short Cuts är skulpturer som har sitt ursprung i vanliga föremål från hemmiljön, mestadels möbler. Dessa sågas upp, mittsektionerna tas bort och resterna av det ursprungliga föremålet sätts ihop igen. Resultatet är ett slags mini-atyrskulpturer som avslöjar både sitt ursprung och den ganska våldsamma processen för deras komprimering.

KERSTIN WICKMAN

Böckerna *Arje Griegst: guldsmed, designer og billedbugger*, 2013; *A&E Design – The book*, 2018; *Scandinavian Design beyond the myth*, 2003 – Konstakademien tillhanda den 28 oktober 2024.

Jag överlämnar tre av mina böcker till Konstakademien som tack för att jag 2017 valdes in som hedersledamot. Jag är skribent, föreläsare och var professor i design- och konsthantverkshistoria på Konstfack men kan inte hur gärna jag än skulle vilja ge ett konstverk. Därför blir mitt bidrag i stället skrivna ord.

Jag har arbetat som skribent och föreläsare sedan slutet av 1960-talet då jag knöts till tidskriften *Forms* redaktion. Jag har publicerat ett tjugotal böcker och medarbetat med kapitel i ännu fler, men dessa tre bokverk beskriver de områden som jag framför allt ägnat mig åt: konsthantverk och design samt skandinavisk formgivning och konstindustri.

Konsthantverk

Boken *Arje Griegst: guldsmed, designer og billedbugger* kom ut 2013 i Danmark. Texten är på danska och engelska. Bakgrunden var att jag under 2005–2007 satt i Statens Kunstfonds udvalg for design og kunsthåndværk i Köpenhamn. Under den tiden fick jag en förfrågan från Politikens dåvarande chefredaktör Herbert Pundik om att skriva en bok om Arje Griegst.

Arje Griegst var då sedan länge Danmarks främste guld- och silversmed. Dessutom var han skulptör och under en period formgivare på Den kongelige Porcelainsfabrik.

Jag misstänker att frågan gick till mig på grund av den bok som jag några år tidigare skrivit om keramikern och formgivaren Signe Persson-Melin, som var lika känd i Danmark som i Sverige. Arje Griegst var däremot i stort sett okänd i Sverige, trots att ett par av hans verk finns i Nationalmuseums samlingar.

Jag började mina efterforskningar år 2006. Jag reste nästan varje vecka med tåg till Köpenhamn från Stockholm. I Danmark samlade jag information och åter hemma skrev jag. Jag hade stor nytta av det fantastiska arkiv som finns på Kunstinstitutet (i dag Designmuseum Danmark) i Köpenhamn. Jag träffade flera personer som ingått i kretsen kring Arje i Köpenhamn och hade telefonkontakt med Bezalel Academy of Arts and Design i Jerusalem, där Arje Griegst undervisat under några år. Boken fick

uppskattande recensioner i Danmark och blev positivt omnämnd i Form.

Design

Boken *A&E Design – The book* kom ut 2018 och handlar om ett av Sveriges första fristående industridesignkontor, etablerat 1968 av Tom Ahlström och Hans Ehrich. Förutom att ge en beskrivning av ett framstående och framgångsrikt designkontor försökte jag i boken förklara vad deras design betydde för deras uppdragsgivare, beskriva A&E:s arbetsmetodik och det behov som finns av det slags produkter de bidrog med och vad dessa inneburit genom att underlätta och förbättra människors fysiska tillvaro.

Nordisk formgivning och nordiskt samarbete

Scandinavian design beyond the myth var ett nordiskt samarbetsprojekt, som bestod av en vandringsutställning till flera europeiska länder och av denna bok, utgiven 2003.

Initiativtagare till utställningen var den norske chefs-

intendenten Widar Halén. Boken blev mitt huvudsakliga ansvar, vilket omfattade valet av skribenter, redigering av texter, insamling av fotografier och annat bildmaterial, kontakter med förlaget och med den grafiske formgivaren.

Widar Halén och jag medverkade med flera kapitel i boken och med föreläsningar i samband med vernissagerna. Under följande år kom boken ut i en rad nya utgåvor, även på spanska. Till mitt ansvar hörde även det svenska urvalet av produkter till utställningen samt kontakterna med de svenska långivarna.

Tanken var att arbetet kring utställningen skulle fördelas mellan de nordiska länderna. Danmark höll genom Steffen Schmelling i utställningsscenerafin. Finland ansvarade för ett antal föreläsningar och Norge för ekonomin och utställningsturnén runt om i Europa. Den isländske designhistorikern Aðalsteinn Ingólfsson gav namnet till bok och utställning: *Scandinavian design beyond the myth*.

Stockholm den 30 oktober 2024
Kerstin Wickman

AVSLUTAT ARKIVPROJEKT PÅ KONSTAKADEMIEN 2023–2025

Under perioden 2023–2025 har Konstakademien genomfört ett omfattande arkivprojekt med syfte att säkerställa bevarandet och tillgängliggörandet av Konstakademiens arkivmaterial.

Projektets huvudsakliga delar har bestått av förvärv och implementering av ett digitalt arkivsystem samt att registrera, sortera, rensa och arkivlägga handlingar som tidigare varit utspridda på ett flertal platser i huset, vilket

skapat nya förutsättningar för långsiktig bevarande och sökbarhet av arkivmaterialet.

Arkivprojektet övergick den 1 februari 2025 till den nyinrättade tjänsten Intendent för arkiv och bibliotek – ett viktigt steg i akademiens strävan att värda och strukturera sitt kulturarv. Annakarin Lindberg har nu fått ansvar för uppdraget, vilket även innebär att Konstakademiens bibliotek åter blir mer tillgängligt.

De nutida bilderna visar överst mötesrummet utanför ständig sekreterares rum med sina ornamentgipser, och undertill vaktmästeriet och lunchrummet. Foto: Therese Sheats. De äldre svartvita fotografierna är tagna 1947 när kansliet fortfarande var bostadsvåning åt ständig sekreterare, då för medaljgravören Erik Lindberg som innehade tjänsten 1922–1949.

UPPRUSTNING AV KANSLIET 2024

Under 2024 genomgick Konstakademiens kanslilokaler en välbehövlig upprustning och omorganisering. Kansliet är inrymt i det som ursprungligen var ständige sekreterares bostadsvåning och ett par rum till, bland annat avdelningen för anatomi. Genom åren har rummen haft många olika funktioner och förändrats i omgångar. Denna gång var målet att skapa en bättre, mer trivsamt och estetiskt tilltalande arbetsmiljö och lyfta fram nya delar av akademiens konstsamling.

Flera rum har fått väggarna ommålade och golven slipade. Inredningen har kompletterats med nya mattor, möbler och belysning samtidigt som många äldre inventarier har fått uppdaterad placering. Verkskyltar till samtliga konstverk har tagits fram. Tanken är att konsten mer aktivt ska visas i samband med besök och aktiviteter.

Kansliförmaket och det som omväxlande kallas salongen eller klubbtrummet – ursprungligen matsal i sekreterarvåningen – är i stort sett oförändrade med undantag för ett nytt receptionsstycke av Axel Lieber placerat i förmaksfönstret.

I ständige sekreterares rum har drottning Lovisa Ulrikas broderade väggfält, som tidigare funnits i Stora sessionsalen, fått ny plats. Rummet har även kompletterats av ett antal gipsbyster av antika män och kvinnor. Sedan tidigare finns här verk av Isaac Grünewald och Otto G. Carlsund och Åke Axelssons möbler.

Mötesrummet utanför ständig sekreterare, ursprungligen sovrum, har fått en hel fondvägg täckt av ornamentgipser, en påminnelse om dekorationskonsten som länge var en viktig del av akademiens utbildning. Väggen grön bakgrundsfärg är hämtad från en av salarna på Glyptoteket i Köpenhamn. Som kontrast till de myllrande ornamentgipserna har rummet fått moderna möbler och här hänger även Cajsa Holmstrands receptionsstycke *Pythagoras sats* från 2004. I den lilla korridoren utanför hänger Ola Billgrens receptionsstycke *Röd trädgård*, 1993.

I rummet för ekonomi och utställningskoordinator, tidigare salong i sekreterarvåningen, kontrasteras äldre

och nyare receptionsstycken. Här hänger bland annat prins Eugens stora pastell av ett skogsparti utanför Balingsta och verk av Olof Arborelius, Erik Dietman, Petter Zennström, Rolf Hanson och John E. Franzén.

Vaktmästarnas rum har fått vita väggar och samtidskonst av bland annat Sonja Larsson, Ebba Matz, John Stenborg, Mikael Pauli och Annette Senneby. Tidigare hade rummet en mörkröd kulör som var framtagen utifrån 1890-talets färgsättning. Den kulören har nu flyttat vidare till biblioteksentrén där man fortfarande kan uppleva den. Kopieringsrummet innanför med porträtt hängda upp-och-ned beskrivs i en egen text, se sidan 63.

Rummet för kommunikation, arkiv- och bibliotek präglas av Johan Tobias Sergel. Här står hans gips *Venus uppstigande ur badet*, ca 1776, på det som troligen är en ursprunglig grönmarmorerad sockel. Lorens Paschs lilla men skickligt utförda ungdoms-porträtt av Sergel hänger ovanför dörren. I rummet finns även måleri av Carl Wahlbom och Johan Carl Holst och en rad mindre gipser, bland annat Carl Milles receptionsstycke *Serpentindanserska*.

Inne i rummet som delas av intendenten för samlingar med fastighetskonsult och caféansvarig står tidigare preses Johan Nordenfalks skrivbord och papperskorg, ett större gustavianskt bord och ytterligare ett skrivbord från 1800-talets andra hälft. Uppe på bokhyllorna står ett antal gipsbyster tillsammans med Johann Gottfried Schadows gips till guden Mars på *Brandenburger Tor* och miniatyrversioner av Michelangelos *Gryningen* och *Natten*. Vidare märks Carl Larssons porträttserie av skulptören John Börjeson med familj målad till Börjeasons 60-årsdag, *Skidande same* av Johan Tirén och Johan Christoffer Boklunds självporträtt från 1846.

Kansliet framstår nu i bättre och mer enhetligt skick än på mycket länge. Många verk ur samlingarna som länge varit i magasin har fått komma upp och framöver är ambitionen att rotera konsten med betydligt tätare mellanrum än tidigare. Detta tillsammans med en klart förbättrad och mer funktionell arbetsmiljö har inneburit ett stort lyft både för kansliets personal, ledamöter och alla de som i en eller annan form som besöker kansliet.

Utställningar

IDEAL I GIPS – Konstakademiens skulptursamlingar under 300 år. 25 november 2023 – 24 februari 2024 i Salarna

EVA ZETTERVALL
20 januari – 2 mars i Galleri Väst

FATIMA MOALLIM – *Viljan att leva*
20 januari – 2 mars i Galleri Öst och Ateljén

LENA CRONQVIST – *SEX DECENNIER*
16 mars – 27 april i Salarna

JULIA SJÖLIN – *Cygnen*
16 mars – 27 april i Galleri Öst

MIA MALMLÖF – *RESERVAT*
16 mars – 27 april i Galleri Väst

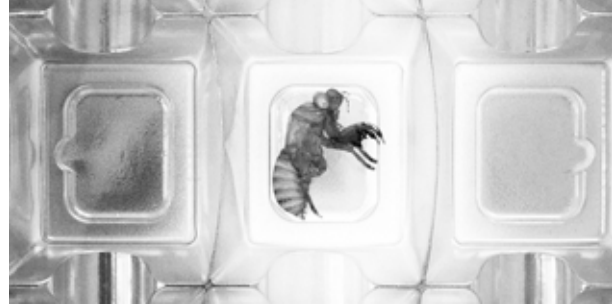
SUSANNE LARSSON – *skulptur och relief*
16 mars – 27 april i Tengbomhallen

KUNGL. KONSTHÖGSKOLAN – *Avgångsutställning*
24 maj – 9 juni i alla utställningslokaler

THOMAS HENRIKSSON – *Jag är färg*
24 augusti – 5 oktober i Salarna

EVELINA JONSSON – *Höljet*
24 augusti – 5 oktober i Galleri Öst

PER SVENSSON – *Skulptural Alkemi*
12 oktober – 2 november i Tengbomhallen

ATELJÉ GROTESK X STUDIO SUPERSJU – *Bokstavskonst genom väv*. 1 oktober – 5 oktober i Tengbomhallen

MARIA KOOLEN HELLMIN – *och solen*
24 augusti – 5 oktober i Galleri Väst

MAIJA LEMPIÄINEN NYRÉN – *Under ytan skriker havet*
24 augusti – 5 oktober i Ateljén

SVERIGES ALLMÄNNA KONSTFÖRENING – 2024 års
vinstutställning. 5 november – 9 november i Tengbomhallen

TREMULATIONER – *Daniel Birnbaum & Jacqui Davies*
26 november 2024 – 12 februari 2025 i Tengbomhallen
och Biblioteket

ISAK GUSTAF CLASON – *Resan mot en ny arkitektur*
24 augusti – 28 september i Tengbomhallen

TORSTEN RENQVIST – *Fragment i jord och tid*
12 oktober – 23 november i Salarna

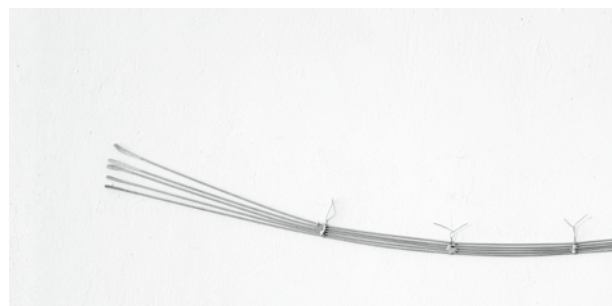
GUNILLA BANDOLIN – *Bruksskulptur*
30 november – 18 januari i Salarna

PETTER HELLSING
30 november – 18 januari i Galleri Öst

JORUN BURMAN BERG – *DIS(-)*
12 oktober – 23 november i Galleri Öst

PETER KINNY – *ETT TILL ETT*
12 oktober – 23 november i Galleri Väst

LEIF CLAESSION – *Löftet*
30 november – 18 januari i Galleri Väst

CECILIA HEDLUND – *Vilka äger våra offentliga verk?*
30 november – 18 januari i Ateljén

Bild 1: Oliwer Zuhair Murad och Sunneva Lif, dansare Balettakademien. Foto: Johannes Hjorth. Bild 2: Alice Jonson och Elisabeth Staaf, dansare Balettakademien. Foto: Johannes Hjorth. Bild 3: Svante H. Tirén ger en offentlig visning. Bild 4: Elisabet Tebelius Murén berättar om arbetet med att rengöra gipser. Bild 5: Från Antikvariatföreningens bokmässa. Bild 6: Bokrelease i Biblioteket av "Tremulations".

Program

JANUARI

13 januari, Galleri Öst

Johan Jönson, poet, och Mats Gustafsson, saxofonist, avslutar Edward Jarvis utställning med en konsert.

20 januari: vernissage

Kl. 12:00, Galleri Öst

VARIOUS ARTISTS spelar i Fatima Moallims utställning *Viljan att leva*.

Kl. 13:30, Galleri Väst

Eva Zettervalls utställning invigs av Zhang Fangbai, professor i konst vid East China Normal University i Shanghai. Talet översätts av Maria Nordsø Lundberg. Sång av Brandon Matteo Ascenzi, Baryton. Christina Magnusson framför ett poem.

Kl. 14:30, Salarna

Intendent Svante Helmbæk Tirén visar utställningen *Ideal i gips* och berättar om gipsernas betydelse som både pedagogiska verktyg och bärare av konstnärliga ideal. Vi får se gipser från 1600-talet fram till 1900-talets början tillsammans med studentteckningar, måleri och arkitektoniska ornament.

Kl. 16:00, Hörsalen

Gunnar Larsson, konstnär och ledamot av Konstakademien, presenterar sin nya skönlitterära bok *Drömsemester – en versthiller*, Bokförlaget Mormor.

FEBRUARI

6 februari, Salarna

Konservator Elisabet Tebelius Murén berättar och visar hur arbetet med rengöring av gipsskulpturer går till på plats i utställningen.

7 februari, Hörsalen

Vad är ornamentik? Föreläsning och visning av Svante H Tirén, intendent för Konstakademiens samlingar om dekorationskonstens historia.

8 februari, Salarna

Konservator Elisabet Tebelius Murén berättar och visar hur arbetet med rengöring av gipsskulpturer går till.

10 februari, Biblioteket

Bokrelease av Daniel Birnbaum och Jacqui Davies bok "Tremulations". I denna bok görs en nytolkning av Emanuel Swedenborgs syn på världen som bestående av darrningar och vågrörelser.

10 februari, Galleri Väst

Eva Zettervall, konstnär och ledamot av Konstakademien, visar sin utställning.

13 februari, Salarna

Offentlig visning av utställningen *Ideal i Gips*.

20 februari, Salarna

Balettakademiens grupp *Dans för Parkinson* tillsammans med studerande på yrkesdansutbildningen.

22 februari, Salarna

Balettakademiens grupp *Dans för Parkinson* tillsammans med studerande på yrkesdansutbildningen.

24 februari, Salarna

Offentlig visning av utställningen *Ideal i Gips*.

24 februari, Salarna

Balettakademiens grupp *Dans för Parkinson* tillsammans med studerande på yrkesdansutbildningen.

MARS

2 mars, Galleri Väst

Eva Zettervall, konstnär och ledamot av Konstakademien, visar sin utställning.

9 mars – 10 mars

Konstakademien deltar i den årliga bokmässan anordnad av Stockholms Antikvariatförening.

16 mars: vernissage

Kl. 13:00, Salarna

Invigning Lena Cronqvist, *Sex decennier*. Olle Granath, hedersledamot inviger utställningen.

Kl. 14:00, Galleri Väst & Ateljén

Mia Malmöfs utställning *Reservat* invigs av Helena von Bergen, konstnär. Uppläsningar av Anders Engman, konstnär och Alexandra Tolstoy, skådespelare.

Bild 1: Foto av Sanna Argus Tirén från Kulturnatten. Bild 2: Professor Katarina Wadstein MacLeod ger en föreläsning om Lena Cronqvist.

Bild 1: Ledamöterna Catharina Gabrielsson, Runo Lagomarsino och Sophie Tottie i samtal med författaren, kritikern och professorn Stefan Jonsson. Bild 2: och 3 Kajsa Haagen och Malin Arnedotter Bengtsson under Uääh! Performancefestival.

Kl. 14:45, Galleri Öst

Invigning av utställningsstipendiat Julia Sjölin's utställning *Cygnen*.
Uppläsning av Joline Uvman, konstnär.

Kl. 15:15, Tengbomhallen

Susanna Slöör, konstnär, skribent och föreläsare, inviger Färg- och formstipendiaten Susanne Larssons utställning.

APRIL

20 april: Kulturnatten

Kl. 18:00, Hörsalen

Piano Visions arrangerar ett blandat program med pianomusik från olika epoker i tät samklang med bildkonst, ljuseffekter och video.

Kl. 18:30–19:15 och 20:30–21:15, Biblioteket

Svante Helmbäck Tirén, intendent samlar, visar skatter ur Konstakademiens samlingar.

Kl. 19:00–19:45, Hörsalen

Konsert med vokalsemble där medlemmarna tillhör samma familj.

Kl. 18:00–00:00, Tengbomhallen

Konstnären Susanne Larsson är på plats och visar sin utställning *skulptur och relief* under kvällen.

Kl. 20:00, Galleri Väst och Ateljén

Konstnären Mia Malmlof visar sin utställning *RESERVAT*.

Kl. 20:00–20:45, Hörsalen

Ricardo González Zurita, gitarr & Giedre Mazeikaite Gonzalez, piano. Två musiker från Litauen, på sitt första besök i Sverige.

Kl. 21:00–21:45, Hörsalen

Ett program där musik och text tillsammans gestaltar kvinnor vars öden genom historien blivit legender. Matilda Lindholm, piano. Arrangör: Föreningen Piano Visions.

Kl. 21:30–00:00, Biblioteket

Late Night Sessions med Sveriges

Allmänna Konstförening.

Kl. 22:00–22:45, Hörsalen

En konsert med pianomusik i tät samklang med ljud- och videokonst som tar dig med på en resa med stillsam minimalism som utgångspunkt. Johan Sandback, piano. Arrangör: Föreningen Piano Visions.

Kl. 23:00–23:45, Hörsalen

Jazzkonsert med saxofonisten Örjan Hultén och pianisten Adam Forkelid.

26 april, Hörsalen

I Lena Cronqvists tid. Öppen lunch-föreläsning av Katarina Wadstein MacLeod, Professor i Konstvetenskap vid Stockholms universitet.

AUGUSTI

24 augusti: vernissage

Kl. 13:00, Salarna

Thomas Henrikssons utställning *Jag är färg* i Salarna. Musik av

Chatschatur Kanajan, violin.

Kl. 13:45, Ateljén

Maija Lämpiäinen Nyréns utställning *Under ytan skriker havet*. Bokrelease samt poesiläsning av Maijas bok av poeten och författaren Emma Lundenmark.

Kl. 14:30, Galleri Väst

Utställningsstipendiat Maria Koolen Hellmins utställning *och solen*. Musik av Torbjörn Grass, gitarr.

Kl. 15:15, Galleri Öst

Bernadottestipendiat Evelina Jonssons utställning *Höljet*.

Kl. 16:00, Tengbomhallen

Isak Gustaf Clason: Resan mot en ny arkitektur. Svante H Tirén, intendent samlar och forskning vid Konstakademien intervjuar Kerstin Barup och Mats Edström kring boken och utställningen.

28 augusti, Hörsalen

Föreläsning om Isak Gustaf Clason

Resan mot en ny arkitektur med Mats Edström och Kerstin Barup.

31 augusti

Konstkvartet spelar i Maija Lempiäinen Nyréns utställning.

SEPTEMBER

3 september

Visningar av Konstakademiens hus och samlingar.

4 september, Hörsalen

Stefan Jonsson, författare och kritiker samt professor i etnicitet vid REMESO, Linköpings universitet, samtalar med ledamöter av Konstakademien och publiken utifrån boken *Den otyglade skönheten*. Medverkande ledamöter: Sophie Tottie, konstnär, Runo Lagomarsino, konstnär, Catharina Gabrielsson, arkitekt och forskare.

14 september

Uääh! Performancefestival arrangerad av Best Before Collective.

21 september, Ateljén

Konsert i Maija Lempiäinen Nyréns utställning. Meghan Quinlan, sång och Mara Peiseniece dragspel.

21 september, Konstakademiens kafé

Müller Ljudkollektiv presenterar *Ett alltigenom improviserat allkonstverk*. Musiken, dikterna och konsten improviseras i stunden.

21 september, Galleri Öst

Bernadottestipendiat Evelina Jonsson ger offentlig visning av utställningen *Höljet*.

26 september, Galleri Väst

Utställningsstipendiat Maria Koolen Hellmin ger offentlig visning av utställningen *och solen*.

26 september, Galleri Väst

Bokrelease *Rosen i migrationens hus* الوردة في بيت الهجرة
Ett konstprojekt som utmynnade i en bok. Bild/form/layout av konstnären Maria Koolen Hellmin med

Bild 1: Från vernissagen för Tremulationer. Bild 2: Hedersledamot Daniel Birnbaum berättar om Tremulationer. Bild 3: Hedersledamot Olle Granath inviger Torsten Renqvists utställning. Här tillsammans med Anna-Lena Renqvist. Bild 4: Arianna E. Funks performance "Carola Maximae". Bild 5: Mats Malm, Ständig sekreterare, Svenska Akademien, i samtal med Fredrik Wetterqvist, Ständig sekreterare, Musikaliska Akademien, i den gemensamma monter på Bokmässan i Göteborg. Bild 6: Från seminariet "Konstakademien och kvarlevorna".

dikt av den syrisk-svenska författaren Souad Alkhateeb bosatt i Sverige sedan 2015.

26 september–29 september
Konstakademien deltar i årets bokmässan i Göteborg och delar monter samt ett späckat monterprogram tillsammans med Musikaliska Akademien, Skogs- och lantbruksakademien och Örlogsmannasällskapet. Konstakademiens programpunkter handlade bland annat om samisk konsthistoria, digitalisering, specialbibliotekens roll och ornamentik.

28 september, Biblioteket
Samtal om projektet och boken *Höljet* inom Bernadotteprogrammet. Medverkande: Evelina Jonsson, konstnär, Catharina Gabrielsson, ledamot av Konstakademien, Anna Jansson, Nationalmuseum, Sofia Roberg, Stockholms universitet

OKTOBER

5 oktober
Bernadottestipendiat Evelina Jonsson ger offentlig visning av utställningen *Höljet*.

5 oktober
Musikaliska kommentarer till Maija Lempiäinen Nyréns verk. Musiker Kerstin Frödin, solo blockflöjt.

5 oktober, Tengbomhallen
Under Sthlm Craft Week visades "Bokstavskonst genom väv", ett samarbete mellan Studio Supersju och Ateljé Grotesk. Under utställningens gång pågick Arianna E. Funks performance "Carola Maximae" där ett textilt monument byggdes upp utifrån Carol Twomblys typsnitt "Trajanus".

8 oktober
Visningar av Konstakademiens hus och samlingar.

12 oktober: vernissage

Kl. 13:00, Salarna
I den retrospektiva utställningen *Fragment i jord och tid* hedras 100-årsminnet av Torsten Renqvist. Olle Granath, hedersledamot av Konstakademien, inviger utställningen.

Kl. 13:30, Hörsalen
Konsert med Mats Persson, piano, Dror Feiler, fagott, och Paul Strouthamer, cello.

Kl. 14:00, Galleri Öst
Utställningen *DIS* är en del av ett konstnärligt forskningsprojekt inom ramen för Bernadotteprogrammet. Bernadottestipendiaten Jorun Burman Berg samtalar med Lo Hallén, konstskribent.

Kl. 15:00, Galleri Väst
Peter Kinny ger en kort introduktion. Musik av Dror Feiler.

Kl. 15:30, Tengbomhallen
Pontus Hammarén, Galleri Hammarén, inviger Per Svenssons utställning *Skulptural Alkemi*. Därefter samtal mellan Per Svensson och Pontus Hammarén. Bokrelease: Per Svensson – *Sculptural Alchemy*.

26 oktober, Salarna
Dialog med Torsten. Ett samtal mellan Cilla Jahn, författare och konstregissör för offentliga miljöer, och Anna-Lena Renqvist, filosof och dotter till Torsten Renqvist.

NOVEMBER

1 november, Hörsalen
Konsert. *Cosmic Garden Project* är ett musik- och konstkollektiv baserat i Göteborg. De tre grundarna är Per Svensson, aktuell med utställningen *Skulptural Alkemi* i Tengbomhallen, Dan Söderqvist och Pontus Torstensson.

9 november, Galleri Väst
Ett samtal om Peter Kinny's pågående utställning i Galleri Väst. Medverkande: Peter Kinny, konstnär, Johan Petterson, konstnär, Gunilla Sköld Feiler, konstnär och curator av utställningen.

16 november, Salarna
Musikaliska improvisationer över "Fragment i jord och tid". Musiker: Stefan Isaksson, tenorsaxofon. Paul Stouthamer, violoncello.

19 november, Hörsalen
Stefan Günther, arkitekturhistoriker, tekn dr och ansvarig för restaureringen av Gunnebo slott, berättar om sin bok *Drömmen om en förlorad värld*, som skildrar historien om Göteborgs stadsarkitekt Carl Wilhelm Carlberg och Gunnebo slott.

21 november, Biblioteket
Seminarium om konstnärlig forskning och konstens relation till sanning. Med utgångspunkt i texter från Jorun Burman Bergs utställning *DIS*. Medverkande: Jorun Burman Berg, konstnär, Bernadottestipendiat. Sara Callahan, konstteoretiker, Malmö universitet. Moderator: Bella Rune, ledamot av Konstakademien.

23 november, Salarna
Torsten Renqvists människor och djur gestaltade i musik och *mime corporel*.

23 november, Biblioteket och Hörsalen
Vernissage för *Tremulationer*. Samtal mellan Anna-Karin Palm och Anders Olsson, båda ledamöter av Svenska Akademien, och utställningens kuratorer Jacqui Davies och Daniel Birnbaum, hedersledamot av Konstakademien.

28 november, Hörsalen
Klimatkrisen och konsthistorien. Seminarium i samarbete mellan Konstakademien, SLU Centrum för naturvägledning och Moderna Museet. Medverkande: Svante H. Tirén, intendent för samlingar, Per Bengtsson, SLU Centrum för naturvägledning, Ylva Hillström Moderna Museet, Anna-Maria Hällgren, Umeå universitet, Anke Fischer, professor i miljökommunikation, SLU, Märten Snickare, professor i konstvetenskap, Stockholms universitet.

30 november: vernissage

Kl. 13:00, Salarna
Gunilla Bandolin ger en kort presentation av sin utställning *Bruksskulptur*.

Kl. 13:45, Ateljén
Jordan Rowe, Londonbaserad curator och researcher, ger en introduktion till Cecilia Hedlunds arbete. Därefter artist talk mellan Cecilia Hedlund, konstnär, och Nils Forsberg, konstkritiker.

Kl. 14:30, Galleri Väst
Leif Claesson ger en kort presentation av sin utställning *Löftet*.

Kl. 15:15, Galleri Öst
Petter Helsing ger en kort presentation av sin utställning.

Kl. 16:00, Galleri Öst
Sax, Ull & Brons. Performance av Dror Feiler i Petter Hellsings utställning.

DECEMBER

5 december, Hörsalen
Konstakademien och kvarlevorna. Ett seminarium om anatomi, etik och historieskrivning. Medverkande: Liv Nilsson Stutz, professor i arkeologi vid Linnéuniversitetet, Svante H. Tirén, intendent för samlingar, Konstakademien, Simon Ferner, konstnär, Hanni Kamaly, konstnär, Ann Gustavsson, Osteolog/arkivarie, Forskning & Föremål vid Medicinens historia och kulturarv, KI, Olof Ljungström, Docent vetenskapshistoria, enhetschef Forskning & Föremål vid Medicinens historia och kulturarv, KI, Jeff Werner, post-professor i konstvetenskap.

7 december–15 december
Under Nobelveckan visar konstnärduon SMASH:s konstverk *Love at First Sight* på Konstakademiens fasad.

10 december
Visningar av Konstakademiens hus och samlingar.

Bild 1. Ledamot Catharina Gabrielsson håller tal till Schockpristagaren. Bild 2. Nedre raden från vänster: Lai-Sang Young, Steve McQueen, Hans Kamp, Irene Heim. Övre raden från vänster: Birgitta Henriques Normark (preses KVA), Elisabeth Alsheimer Evenstedt, Susanne Rydén (preses KMA), Fredrik Wetterqvist (Ständig sekreterare KMA), Helena Tallius Myhrman. Bild 3: Fanta Yayo sjöng under ceremonin. Bild 4: Steve McQueen tar emot diplom av H.E. Riksmarskalken Fredrik Wersäll. Bild 5: Foto från panelsamtalet på Moderna Museet. Bild 6: Ständig sekreterare Elisabeth Alsheimer Evenstedt läser motiveringen.

Rolf Schockprisen 2024

Rolf Schockprisen är något så ovanligt som ett pris i såväl logik och filosofi, matematik, och visuell konst som musik. Pristagarna tas fram i ett unikt samarbete mellan tre svenska akademier: Kungl. Vetenskapsakademien, Kungl. Akademien för de fria konsterna och Kungl. Musikaliska Akademien. Det slutgiltiga beslutet fattas av The Schock Foundation.

2024 års pristagare var konstnären, regissören och manusförfattaren Steve McQueen, filosoferna och lingvisterna Hans Kamp och Irene Heim, matematikern Lai-Sang Young, samt sångerskan Oumou Sangaré. Prisen, med en prissumma på 600 000 kr per prisområde, delades ut den 11 november på Konstakademien.

I samband med att Steve McQueen tog emot Rolf Schockpriset gjordes en exklusiv filmvisning av hans dokumentär *Occupied City* på Moderna Museet. Efter filmvisningen följde ett panel-samtal med Steve McQueen, Bianca Stigter (regissör och författare), Petra Bauer (konstnär och professor), Emile Schrijver (professor), Salad Hilowle (konstnär) modererat av Rebecka Katz Thor (fil. dr., forskare och lektor).

Filmklubben: Steve McQueen” gjordes i samarbete mellan Konstakademien, Moderna Museet, NonStop Entertainment och stiftelsen The Schock Foundation.

DE VISUELLA KONSTERNA

2024 års Rolf Schockpris i de visuella konsterna tilldelas **Steve McQueen**.

”I en värld präglad av våld, fanatism och girighet är Steve McQueens konstnärskap en lysande kompass i mörkret. Med exceptionell konsekvens, skärpa och precision aktiverar han betraktarens position inför konstverket, samtidigt som han insisterar på den rörliga bildens förmåga att ge kropp, röst och närvaro åt dem som förpassats till marginalerna. Den ”realism” det är frågan om här är i lika hög grad ett blottläggande av privilegier, makt och förtryck som en innerlig förmedling av ögonblick av stilla lycka och eufori; ett vidmakthållande av det etiskt mänskliga.”

Steve McQueen är brittisk konstnär, filmregissör och manusförfattare. McQueen representerade Storbritannien vid Venedigbiennalen 2009 och hans verk har bland annat visats på Tate Modern, Tate Britain i London och MOMA, The Whitney Museum i New York. McQueen har flera grader inom den brittiska imperieordern, (KBE, CBE, OBE) och har tidigare bland annat tilldelats Turner Prize.

McQueen har regisserat filmer som *Hunger* (2008), *Shame* (2011) och *12 Years a Slave* (2013). 2008 vann McQueen *Caméra d’Or*-priset vid Cannes Film Festival för filmen *Hunger* och 2014 fick han både en Oscar i kategorin Bästa Film och Golden Globe Award för *12 Years a Slave*. 2021 tilldelades McQueen European Film Award för innovativt berättande för filmen *Small Axe*.

TAL TILL SCHOCKPRISTAGAREN

Catharina Gabriellsson, ledamot av Konstakademien och Schockkommittén.

Your Excellence, Honoured Laureates, Academy members, ladies and gentlemen.

Many years ago, when I was an architecture student, I was struck by a kind of epiphany: that writers and artists know much more about the city than architects and planners. Art has a capacity to get to the core of things, to capture the messy and ephemeral aspects of life that typically escape social science. No-one knows this better than Steve McQueen. Born in London in the late 1960's, he has pursued an amazing career that uniquely bridges two worlds: the international world of fine arts and commercial film making. Amongst his many achievements are five feature films, numerous solo exhibitions at leading art institutions and exhibition events (such as Documenta and the Venice Biennale), and an extensive list of awards, including the Turner Prize (1999), a Golden Globe Oscar for "12 years a slave" (2013) and a BAFTA for Best Picture for "Hunger" (2014). His ability to maintain a practice in two such different professional fields, each with their own challenges and demand of skills, could be seen as an example of artists escaping from their "cultural confinements", working in what Rosalyn Krauss once called "the expanded field". In the case of Steve McQueen, however, one rather gets the sense that breaking boundaries is not his primary concern. What matters more is the ability to choose the appropriate methods, tools, media and contexts to *work something out*, to put something out there that is, or should be, of public concern.

There is a sense of urgency, even necessity, underpinning the work of Steve McQueen. Interweaving individual lives with the structural forces that shape them, he seeks the points of intersection where things begin to hurt. Much of his practice has involved a relentless excavation of elements from the past to expose them onto the surface of the present, whether by use of documents, objects, images, equipment, sounds and lightning. In his 4-hour film "Occupied City" (2023), based on research by Bianca Stigter, he employs place-names and addresses to juxtapose scenes of contemporary urban life with facts of those persecuted and killed in Amsterdam during the

Nazi occupation. As in his installations, the factual and the sensorial are carefully orchestrated in the creation of temporal-spatial montages, tuned into the exact locations where his art encounters the viewer – whether in the art space, in the cinema or at home before the screen. Due to precision and an acute attention to details, Steve McQueen's practice is saturated with ethical-political implications that nevertheless are left unresolved, to be worked out in the bodies and minds of the viewer.

Steve McQueen shows how art can be used as a tool for dissecting, uncovering and reenacting the past, but also for re-instating the voices of those who have been silenced; to reinstall the dignity of bodies – individual and social – who have been persecuted, exploited, ignored and rendered invisible by the forces of oppression. In his series *Small Axe* series for the BBC (telling the lives of West Indian Immigrants in London 60s-80s, from 2020) and the hybrid documentary *Uprising* (together with James Rogan, about the New Cross House fire that killed 14 young Black Britons and its aftermath in 1981) he conjures up lives and events that hitherto now have been ignored by urban historiography, and exposes the structures of racism and violence that continue to shape the present.

The short film *Grenfell* – McQueen's immediate response to the devastating fire of the London high-rise that killed 73 people in 2017, due to the widespread negligence, corruption, and racism of the neoliberal city – was withdrawn from further screenings out of respect for the bereaved. But here again, it stands as a document for how Steve McQueen makes the connections between categories that we have been told to keep separate, insisting on stories that remain to be told – infused with poetic rage. In a time dominated by destruction, violence and lies, and where the yearning for fiction and fantasy seems unsatiable, Steve McQueen shows how art must turn to "the real", and ultimately question what counts as "real". Yet, there is always also the presence of a tender gaze. In capturing the minute occurrences of the everyday – the soft murmur of voices coming from the kitchen, the extasy of dancing with friends, or the early morning light over a quiet residential street – he directs our attention to the small moments of wonder, intimacy and joy that make lives go on. Encapsulated in Steve McQueen's artistic practice is a hard shining crystal of hope.

Bild 1: Elina Birkehag. Foto: Sissela Jensen. Bild 2: D FOR DAUGHTER (nr. 64). 2023. Fotograf: Elina Birkehag och Laslo Strong.
Bild 3: H.M. Konungen gratulerar stipendiaterna. Bild 4: Amin Zouiten. Foto: Victoria Wocalewski.
Bild 5: Stillbild ur "Qirat", 2024, 4K-video, 13 min, 5.1 surround.

Bernadotteprogrammet

Stipendier med syfte att bidra till möten mellan konstarter och tvärvetenskaplig utveckling

Bernadotteprogrammet är ett samarbete mellan Kungl. Akademien för de fria konsterna, Kungl. Vitterhetsakademien, Kungl. Musikaliska akademien, Svenska Akademien och Kungl. Gustav Adolfs akademien för svensk folkkultur. Programmet instiftades av de fem akademierna 2016 med anledning av H. M. Konungens 70-årsdag. Konungen är akademiernas beskyddare och förste hedersledamot. Syftet är att främja postdoktorala forskare och yngre konstnärliga utövare genom att i organiserad form erbjuda den breda kompetens som de samverkande akademierna besitter.

Konstakademien (Kungl. Akademien för de fria konsterna) tilldelar två stipendier inom Bernadotteprogrammet 2024 var sitt stipendium om 125 000 kronor ur Axel Hirschs donationsfond, ett års ateljévistelse samt en utställning vid Konstakademien.

ELINA BIRKEHAG

tilldelas ett stipendium inom Bernadotteprogrammet 2024

för att hon med stor öppenhet och experimentlusta tar sig an en i vår tid angelägen tematik och öppnar formen för hur en konstnärlig undersökning kan gå till.

Genom sin konst drar Birkehag upp nya siktlinjer i historie-skrivningen där det som tidigare endast avbildats kliver fram med egen agens och röst samtidigt som konstnärens ansvar och roll i skapandet av historia ifrågasätts. I hennes arbete skrivs identiteter bokstavligen fram genom språkets materialitet i ristningar och tuggande och hon lyfter hur språket pekar mot kroppens inordnande i sociala strukturer och de relationer, mellan människor och djur, som är konsekvensen av detta.

Välformulerat och med olika konstnärliga metoder arbetar hon med sitt ämne inifrån men med dörrar öppna för

oväntade skeenden och röster som bjuds in att bli en del av undersökningen. Birkehags friska lekfullhet inspirerar och utlovar oväntade möten mellan vetenskaper, kunskapsområden och olika livsformer.

Elina Birkehag, född 1989 i Stockholm, tog sin Masterexamen vid Kungl. Konsthögskolan 2023 och studerade Fine Arts vid Gerrit Rietveld Academy 2014–2019.

AMIN ZOUITEN

tilldelas ett stipendium inom Bernadotteprogrammet 2024

för ett konstnärligt utforskande av hur platser kan laddas sensoriskt genom berättelser och myter som reproduceras över tid och kopplas samman i associativa geografier; ett tema som i det föreslagna projektet utgår ifrån relationen till 'Orientens' inom en skandinavisk kulturhistorisk kontext.

Lyhörd inför såväl konsthistoriska som postkoloniala tolkningspraktiker vill Zouiten söka kartlägga ett område som inte tidigare utforskats visuellt, bland annat med utgångspunkt i tidiga avbildningar av 'muslimen'. Genom filmiska och platspecifika snitt prövas betydelser, tankemönster och förlopp, vilket öppnar för inträngande tolkningar i den skeva skärningspunkten mellan förflutenhet och samtid.

Amin Zouiten (född 1994) är en svensk-marockansk konstnär och filmare som tog sin Masterexamen i fri konst vid Konsthögskolan i Malmö 2023. Hans verk och filmer har visats på Malmö konsthall, Göteborgs Filmfestival, Skånes Konstförening, Rencontres Paris/Berlin, Oberhausen International Short Film Festival, Kunsthall Charlottenborg, CPH:DOX och Tempo Documentary Festival.

Bernadottepriset

Professor emeritus Gunnar Bjursell tilldelas Bernadottepriset 2024 om 200 000 kronor för sin mångåriga forskning – och stora folkbildande insats – om kulturellt engagemang och dess effekter på hjärnan, välbefinnandet och hälsan.

Gunnar Bjursell har genom flera decennier varit en centralperson för forskningen kring kultur, hjärna och hälsa i Sverige. År 1989 tog Bjursell initiativet att bilda *Forum för Vetenskap och Allmänhet* vilket skapade grunden för den populära *Internationella vetenskapsfestivalen* i Göteborg. År 2011 fick han möjlighet att inrätta *Centrum för kultur, kognition och hälsa* vid Karolinska Institutet och projektet *Den kulturella hjärnan* med en webbplats för aktuell forskning och utveckling. Han har genom karriären publicerat över 150 vetenskapliga artiklar och hållit många hundratals föredrag över hela världen.

– Att ha blivit utvald av fem kungliga akademier till Bernadottepristagare för mitt arbete med det vetenskapligt baserade budskapet om kulturens stora betydelse för både livslångt lärande och välmående känns ytterst hedrande och förtroendeskapande, säger Gunnar Bjursell. Jag hoppas att priset stimulerar till att stark svensk grundvetenskaplig forskning etableras inom området.

Bernadottepriset instiftades 2023 av Kungl. Akademien för de fria konsterna (Konstakademien), Kungl. Vitterhetsakademien, Kungl. Musikaliska Akademien, Svenska Akademien och Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur och tilldelas årligen en forskare, konstnär, organisation eller institution som under en längre tid bidragit till folkbildning eller samhällsutveckling inom fältet kultur, kulturarv, konst och estetik. Första mottagaren av priset var Föreningen Svenskyborna (2023).

Den tänkande handen

Tävling för unga tecknare

Den tänkande handen är en årligen återkommande tävling och utställning för unga tecknare verksamma inom konst, arkitektur, tecknade serier, animation, mode, design, illustration, spelutveckling eller andra närliggande områden. Stipendietävlingen arrangeras med stöd av Elisabeth och Gustaf Douglas via den stipendiefond som instiftades med anledning av Hans Majestät Konungens 70-årsdag 2016. Fonden förvaltas av Konstakademien. Utställningen arrangeras av Kungl. Hovstaterna.

UTSTÄLLNINGEN

Tio tävlingsdeltagare nomineras av en urvalskommitté utsedd av Konstakademien och inbjuds att ställa ut sina tävlingsbidrag digitalt på [Kungligaslotten.se/dentankandehanden](https://kungligaslotten.se/dentankandehanden).

NOMINERADE 2024

Carl-Oskar Jonsson
Ellen Macke Alström
Annie Holm
Axel Versteegh
Olle Ljungberg Witt
David Klasson
Iside Wilson Vettori
Bessie Proos
Olivia Pettersson Fleur
Rakel Bergman Fröberg

JURYN

Av de tio tävlingsdeltagarna utser en jury tre stipendiater som tilldelas 100 000 kr vardera vid en ceremoni på Kungliga slottet. Juryen bestod av H.K.H. Prins Carl Philip, Elisabeth Alsheimer Evenstedt, Ständig sekreterare vid Konstakademien, konstnär Ernst Billgren, arkitekt Louise Masreliez och konstnär John Stenborg, ledamöter av Konstakademien.

STIPENDIATER

Juryns val år 2024 var Olle Ljungberg Witt, Olivia Pettersson Fleur och Rakel Bergman Fröberg.

OLIVIA PETERSSON FLEUR

Olivia Pettersson Fleur arbetar med utstansade rester från hålslagare, ett verktyg från en annan tid. Av pappersresterna byggs sedan mödosamt och repetitivt upp en taktill, tredimensionell yta. De mångkulörta pappersbitarna skapar tillsammans fält av snabba, flimrande pixlar som leder tankarna in i en digital och flödande värld.

RAKEL BERGMAN FRÖBERG

Rakel Bergman Fröberg utgår från den svarta ytan och i dessa skär hon ut djupt personliga bilder, på gränsen till privata. Brutala vardagsbilder som besvärjelser mot det onda, utan eftergifter mot varken publikens eller konstens förväntningar.

OLLE WITT

Det kan anas ett kompositionellt, en plan, en förlaga som angår helheten i Olle Witts teckningar. Ändå fria med en lyhörd närvaro i tecken, ytor och volymer som får växa och breda ut sig på det sätt som de själva vill.

TAL VID STIPENDIEUTDELNINGEN

Den 3 oktober 2024 i Gustav III:s Antikmuseum, Elisabeth Alsheimer Evenstedt, Ständig sekreterare.

Eders Majestät, Eders Excellens, Grevinnan Douglas, Kära Stipendiemottagare, Årade Ledamöter och Gäster.

Hans Majestät Konungens stipendietävling för unga tecknare Den tänkande handen är en riktad uppmanan att använda handen som redskap och impulsgivare för hjärnans viktiga tankearbete.

Gunnar Bjursell, professor emeritus vid institutionen för mikrobiologi, tumör- och cellbiologi och direktör vid Centrum för kultur, kognition och hälsa – båda vid Karolinska Institutet – är årets Bernadottepristagare. Han tilldelades 2024 års pris för sin mångåriga forskning och stora folkbildande insats om kulturellt engagemang och dess effekter på hjärna, välbefinnande och hälsa.

Gunnar Bjursell är närvarande bland gästerna idag och har delat med sig av sina kunskaper direkt riktade till er tre stipendiater – och naturligtvis också till oss andra som samlats här och jag citerar:

”Estetiska upplevelser är resultatet av ett komplext samarbete mellan olika neutrala processer som inkluderar såväl hjärnbarken som djupare delar av hjärnan. De sensomotoriska, kognitiva och emotionella funktioner som aktiveras genom konstnärligt skapande, engagerar troligen fler hjärnprocesser än de som rör enbart den verbala förmågan. Handen är den exekutiva kroppsdel och är också minnesbärande från låg ålder. Flera forskare har konstaterat att kultur skapar såväl kognitiv som emotionell respons, bland annat i flera specifika nätverk i hjärnan. Viktigast av allt; hjärnans belöningssystem svarar genom frigörande av dopamin när vi har en tydlig estetisk upplevelse – oavsett om vi själva deltar i den kulturella aktiviteten eller är åskådare.” Slut citat.

Gunnar Bjursell menar att det länge stått klart att musik, konst och dans samt utövande av dessa konstformer har stor betydelse för utveckling av socialt samspel, kreativitet och motivation samt kognition och inläring.

Med förbättrade vetenskapliga metoder lär vi oss alltmer om samspelet mellan kulturaktiviteter och hjärnans formbarhet, vilket är av betydelse för hälsa, välbefinnande och livslångt lärande.

Kulturen hjälper till att skydda kognitivt stimulerande hjärnaktivitet, ger socialt stöd, nya upplevelser och möjligheter till emotionella uttryck, och utvecklar såväl inläring som kompetens. Kultur är helt enkelt inte att leka med – den har starka biologiska effekter och är kanske också nödvändig för vårt samhälles överlevnad; allt enligt årets Bernadottepristagare Gunnar Bjursell.

Nu följer stipendieutdelningen som är resultatet av en teckningstävling med i år 221 sökanden, varifrån 10 deltagare nominerades att visa sina bidrag under den numera digitala utställningen.

H. M. Konungens årliga stipendietävling för unga tecknare har möjliggjorts tack vare ett generöst och engagerat bidrag från Elisabeth och Gustaf Douglas Stipendiefond.

De tre stipendiaterna har tilldelats 100 000 kr vardera och jag ber stipendiaterna stiga fram och ta plats framför podiet.

Publikationer verksamhet

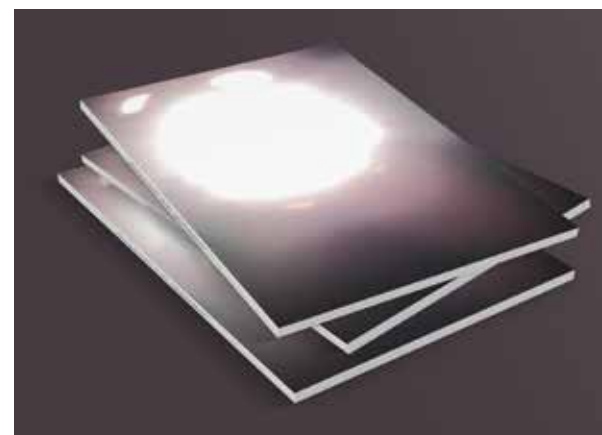
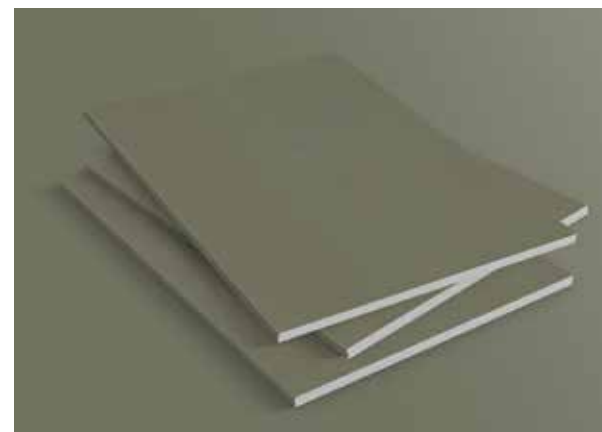

UTSTÄLLNINGSTIPENDIATERS KATALOGER

Konstakademien delar årligen ut utställningsstipendier ur Folke Hellström-Linds fond och Gerard Bonniers fond. Stipendiet omfattar en utställning vid Konstakademien, medel för att genomföra utställningen samt en utställningskatalog. Nytt för 2024 var att det även delades ut ett stipendium ur Färg och Forms fond till en utställning och tillhörande katalog.

Utställningskataloger utgivna 2024:

Fatima Moallim, Folke Hellström Linds fond
Julia Sjölin, Gerard Bonniers fond
Susanne Larsson, Färg och Form
Maria Koolen Hellmin, Folke Hellström Linds fond
Peter Kinny, Gerard Bonniers fond

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsnämnden för Kungl. Akademien för de fria konsterna avger härmed årsredovisning för verksamhetsåret 2024-01-01–2024-12-31. Akademiens tvåhundraionttonde verksamhetsår. Förvaltningsnämnden har tillsyn över verksamheten och har sammanträtt 11 gånger under 2024.

ÅRSREDOVISNING

VERKSAMHETENS ART OCH INRIKTNING

Enligt stadgan ska Konstakademien ”främja utvecklingen av målar-, bildhuggar- och byggnadskonst samt andra till bildkonsten hörande konstarter”. Akademien skall värda sina samlingar av konst och arkivalier samt göra dessa tillgängliga för forskning och studier, anordna utställningar med programverksamhet samt främja nationella och internationella kontakter. Konstakademien förvaltar 75 fonder och 32 anknutna stiftelser. Under 2024 ansökte Akademien hos Länsstyrelsen om nyregistrering av ett antal stiftelser som förvaltas som fonder.

Syftet med Konstakademiens mångsidiga och utåtriktade verksamhet är att sprida kunskapen om dess historia, gärning och uppdrag samt bidra till ett rikt och växlande kulturliv.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER RÄKENSKAPSÅRET

Under verksamhetsåret 2024 presenterades 22 separatutställningar - samtliga med fri entré. Besöksantalet ökade med 30 % - från drygt 75 000 till 97 501 besökare, vilket också påverkade den egna kaférelsen positivt.

Akademien har liksom tidigare år genomfört föreläsningsserier, seminarier, utställningar samt musik- och litteraturprogram i samarbete med ett stort antal aktörer. Samverkan sker också med Hovförvaltningen genom H.M Konungens teckningstävling för unga tecknare - Den tänkande handen - liksom genom Bernadotteprogrammet, som från år 2023 också inkluderar ett årligt pris.

Konstakademien erhöll under året en donation med syfte att säkerställa visningen av Rembrandts målning ”Batavernas trohetsed till Claudius Civilis” i Nationalmuseums lokaler. Ledamöterna fattade under hösten beslutet att låna ut målningen till The Met i New York och Louvren i Paris under delar av åren 2027 och 2028.

Den drygt 6 000 kvm stora fastigheten, som är Akademiens hem sedan slutet av 1700-talet, är kulturminnesmärkt. I Konstakademiens kafé har en större ombyggnad/renovering ägt rum för att möjliggöra en mer ändamålsenlig verksamhet för gäster och personal.

Under hösten anlätades företaget Plan57 för att färdigställa en programhandling inför nödvändiga renoveringar på fastighetens tak. Hyresvärden Konstakademien har under 2024 träffat en överenskommelse med hyresgäst om avflyttning från hyrda lokaler den 30/9 2025.

Under 2024 har en gedigen genomlysning av Konstakademiens tidigare schabloniserade momsredovisning genomförts med syfte att skapa en korrekt redovisning av mervärdesskatten i verksamhets olika delar.

ORGANISATION

I kansliet arbetar 12 anställda och därtill ett antal timanställda som är på plats under kvällar/helger samt hjälper till i det egna kaféet. En ny tjänst som Intendent för Arkiv och Bibliotek inrättades under året.

UTVECKLING AV VERKSAMHET, STÄLLNING OCH RESULTAT

Flerårsöversikt (tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Nettoomsättning	13 571	7 023	8 484	8 916	7 765
Resultat efter finansiella poster	29 727	33 421	30 026	34 803	3 513

DISPOSITION AV ÅRETS RESULTAT

Årets resultat, 29 727 252 kronor, har disponerats så att 18 368 458 kronor har överförts till bundet särskilt eget kapital, 11 964 350 kronor har överförts till fritt särskilt eget kapital. Till fritt eget kapital förs -605 557 kronor.

Beträffande Kungl. Akademien för de fria konsternas resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar samt tilläggsupplysningar. Alla belopp uttrycks i svenska kronor där ej annat anges.

RESULTATRÄKNING

	Not	2024 01 01 2024 12 31	2023 01 01 2023 12 31
Hysesintäkter		13 971 275	7 023 298
Övriga rörelseintäkter	1	10 674 994	14 813 866
Intäkter		24 646 269	21 837 164
Övriga externa kostnader		-24 991 924	-17 241 572
Personalkostnader	2	-9 416 223	-7 971 818
Avskrivning materiella anläggningstillgångar	6, 7	-1 697 381	-1 581 479
Rörelseresultat		-11 459 259	-4 957 705
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper	3	37 179 158	35 148 176
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		4 010 912	3 284 401
Räntekostnader och liknande resultatposter		-3 559	-3 762
Resultat efter finansiella poster		29 727 252	33 471 110
Övriga skatter		0	0
ÅRETS RESULTAT	4	29 727 252	33 471 110

BALANSRÄKNING – TILLGÅNGAR

	Not	2024 12 31	2023 12 31
TILLGÅNGAR	5		
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	6	11 876 880	13 267 630
Inventarier	7	1 919 202	727 509
		13 796 082	13 995 139
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och fondandelar	8	379 572 065	341 183 427
		379 572 065	341 183 427
Summa anläggningstillgångar		393 368 147	355 178 566
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		927 724	703 211
Skattefordran		226 413	226 413
Övriga fordringar		2 655 492	2 653 781
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	9	6 399 145	3 890 177
		10 208 774	7 473 582
Kassa och bank		138 193 939	150 255 852
Summa omsättningstillgångar		148 402 713	157 729 434
SUMMA TILLGÅNGAR		541 770 860	512 908 000

BALANSRÄKNING – EGET KAPITAL OCH SKULDER

	Not	2024 12 31	2023 12 31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	10		
Bundet eget kapital		3 958 108	3 958 108
Fritt eget kapital		10 653 704	11 259 262
		14 611 812	15 217 370
Särskilt eget kapital			
Bundet särskilt eget kapital		458 803 132	433 638 328
Fritt särskilt eget kapital		48 123 250	45 343 944
		506 926 382	478 982 272
Summa eget kapital		521 538 194	494 199 642
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		2 268 099	1 564 664
Övriga kortfristiga skulder		11 279 258	8 341 035
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	11	6 685 309	8 802 659
		20 232 666	18 708 358
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		541 770 860	512 908 000

NOTER

Redovisningsprinciper

Årssammanställningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2).

Följande värderingsprinciper har tillämpats i årsredovisningen:

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas i resultaträkningen vid den tidpunkt då arbetet hänförligt till transaktionen har utförts. Intäkterna redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits, eller förväntas komma att erhållas, med avdrag för lämnade rabatter.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna är redovisade till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar enligt plan baserade på en bedömning av tillgångarnas ekonomiska livslängd. Linjär avskrivningsmetod tillämpas för samtliga typer av materiella och immateriella anläggningstillgångar

	Antal år
Byggnader	20 år
Inventarier	5 år

Värdering av värdepapper

Långfristiga värdepappersinnehav redovisas till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning och är kollektivt värderade då syftet med placeringarna är att uppnå riskspridning. I de fall marknadsvärdet understiger bokfört värde görs nedskrivning till det lägre värdet.

Marknadsvärdet av direktinvesterade utländska värdepapper har framräknats med den på utländsk börs noterade kurs och köpkursen per bokslutsdagen på respektive valuta.

Fordringar

Fordringar är redovisade till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Eget kapital och särskilt eget kapital

Eget kapital är uppdelat i bundet och fritt eget kapital från Konstakademiens verksamhet. Särskilt eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital och avser Konstakademiens fondförvaltning. Bundet eget kapital utgörs av ursprungligt donationskapital, senare donerat kapital, ackumulerad kapitalisering och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital utgörs av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital.

NOTER

Not 1	Övriga rörelseintäkter	2024 01 01 2024 12 31	2023 01 01 2023 12 31
	Förvaltningsarvode och medel från stiftelser	5 611 718	8 526 465
	Statliga medel	1 485 000	1 500 000
	Övriga intäkter	3 578 276	4 787 401
	Summa övriga rörelseintäkter	10 674 994	14 813 866
	Enligt beslut i Förvaltningsnämnden betalas ett årligt förvaltningsarvode ut från fondförvaltningen med 1,5% av förvaltad kapital. Det utgör ett bidrag för utgifter i samband med hanteringen av avkastningen av kapitalförvaltningen, det uppgick till 9 513 176 kr för 2024 (8 394 324 kr för 2023). Tillskottet elimineras i sin helhet i årsredovisningen.		
Not 2	Personalkostnader	2024 01 01 2024 12 31	2023 01 01 2023 12 31
	Under räkenskapsåret har personalen bestått av sex heltidsanställda tjänstemän, varav tre män och tre kvinnor, samt sex deltidsanställda tjänstemän, varav två män och fyra kvinnor.		
	Löner och andra ersättningar		
	Ordinarie personal	5 144 925	4 291 621
	Korttidsanställd personal och uppdragstagare	1 588 049	1 485 062
	Summa löner och andra ersättningar	6 732 974	5 776 683
	<i>- varav ersättning till ledande befattningshavare</i>	<i>1 011 919</i>	<i>718 150</i>
	Sociala kostnader	1 823 861	1 462 788
	Övriga personalkostnader	859 388	732 347
	Summa personalkostnader	9 416 223	7 971 818
Not 3	Resultat från övriga värdepapper	2024 01 01 2024 12 31	2023 01 01 2023 12 31
	Aktieutdelning	19 875 049	21 038 228
	Realisationsvinst	21 508 051	28 930 570
	Realisationsförlust	-4 203 942	-14 820 622
	Summa	37 179 158	35 148 176

NOTER

Not 4 Årets resultat – fördelning på eget kapital respektive särskilt eget kapital

	Eget kapital	Särskilt eget kapital	Totalt
Verksamheten	-605 557		-605 557
Fondförvaltningen		30 332 808	30 332 808
Summa	-605 557	30 332 808	29 727 252

Not 5 Balansräkningen – fördelning på eget kapital respektive särskilt eget kapital

	Eget kapital	Särskilt eget kapital	Eliminering	Totalt
TILLGÅNGAR				
Materiella anläggningstillgångar	13 796 082			13 796 082
Finansiella anläggningstillgångar	0	379 572 065		379 572 065
Kortfristiga fordringar	10 096 520	112 254		10 208 774
Fordran på Konstakademiens verksamhet		10 000 000	-10 000 000	-
Kassa och bank	9 483 499	128 710 440		138 193 939
Summa tillgångar	33 376 101	518 394 759	-10 000 000	541 770 860
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
Eget kapital	14 611 812	506 926 382		521 538 194
Långfristig skuld till fondförvaltningen	10 000 000		-10 000 000	-
Långfristiga skulder (Deposition)	2 600 000			2 600 000
Kortfristiga skulder till fonderna				-
Kortfristiga skulder	6 164 289	11 468 377		17 632 666
Summa eget kapital och skulder	33 376 101	518 394 759	-10 000 000	541 770 860

Då fondförvaltningen har tillgänglig likviditet och verksamheten i övrigt har varit i behov av likviditet har ett interntlån upptagits för upprustning av fastigheten Uttern. I översikten ovan elimineras därför interntlånet både på tillgång- och skuld sidan eftersom transaktionerna sker inom samma legala enhet. Verksamheten har för innevarande räkenskapsår gottgjort fonderna med ränta fastställd av Finanskommittén i enlighet med upprättat avtal samt amorterat på lånet. Målet är att mellanhavandet avvecklas i takt med Finanskommitténs rekommendationer.

NOTER

Not 6 Byggnader och mark

	2024 12 31	2023 12 31
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden 1)	31 182 073	30 126 000
Inköp	0	1 056 073
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	31 182 073	31 182 073
Ingående ackumulerade avskrivningar	-17 914 443	-16 539 538
Årets avskrivningar enligt plan	-1 390 750	-1 374 905
Utgående ackumulerade avskrivningar	-19 305 193	-17 914 443
Utgående planenligt restvärde	11 876 880	13 267 630
1) Fastigheten Uttern i Stockholms Stad erhöles genom donation 1775. Donationen medger evig nyttjanderätt så länge konstnärlig verksamhet bedrivs i fastigheten. Genom åren har ombyggnader och förbättringar gjorts på fastigheten som upptagits till anskaffningsvärde.		
Not 7 Inventarier	2024 12 31	2023 12 31
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	13 619 566	12 796 155
Inköp	1 498 325	823 411
Försäljningar/utrangeringar		
Korrigeringar		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	15 117 891	13 619 566
Ingående ackumulerade avskrivningar	-12 892 057	-12 685 483
Årets avskrivningar enligt plan	-306 632	-206 574
Korrigeringar		
Utgående ackumulerade avskrivningar	-13 198 689	-12 892 057
Utgående planenligt restvärde	1 919 202	727 509
Not 8 Aktier och fondandelar	2024 12 31	2023 12 31
Svenska börsnoterade aktier	300 588 746	271 379 720
Svenska aktiefonder	5 757 220	5 757 220
Utländska börsnoterade aktier	39 459 780	39 459 780
Utländska aktiefonder	13 766 319	14 586 707
Svenska räntefonder	20 000 000	10 000 000
Utgående anskaffningsvärde	379 572 065	341 183 427
Marknadsvärde	421 563 384	407 799 161

NOTER

Not 9	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2024 12 31	2023 12 31
		Förutbetalda kostnader	6 399 145
Summa		6 399 145	3 890 177

Not 10	Förändring i eget kapital	Eget kapital		Särskilt eget kapital	
		Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital
	Belopp vid årets ingång	3 958 108	11 259 261	433 638 328	45 343 944
	Beviljade medel				-9 938 200
	Återförda medel				690 553
	I anspråktagande av donationskapital			-62 603	62 603
	Årets realisationsresultat			17 304 109	-17 304 109
	Årets kapitalisering			1 064 349	-1 064 349
	Årets gåvor/donationer			6 858 949	
	Årets resultat		-605 557		30 332 808
	Utgående balans	3 958 108	10 653 704	458 803 132	48 123 250

Not 11	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2024 12 31	2023 12 31
		Förskottsbetalda lokalhyror	1 413 336
Upplupen semesterlönekostnad	231 851	242 717	
Upplupen särskild löneskatt	113 439	62 403	
Administrativ ersättning	3 367 217	2 754 339	
Tvistig hyra	0	3 654 784	
Övriga upplupna kostnader	1 559 466	1 658 522	
Summa		6 685 309	8 802 659

Revisionsberättelse

Till Kungl. Akademien för de Fria Konsterna
Org.nr. 262000-1186
Rapport om årsredovisningen

UTTALANDEN

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Kungl. Akademien för de Fria Konsterna för räkenskapsåret 2024.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Akademiens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Det registrerade revisionsbolagets ansvar* samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Akademien enligt god revisorssed i Sverige. Vi som registrerat revisionsbolag har fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

FÖRVALTNINGSNÄMNDENS ANSVAR

Det är förvaltningsnämnden som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsnämnden ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar Förvaltningsnämnden för bedömningen av Akademiens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

DET REGISTRERADE REVISIONSBOLAGETS ANSVAR

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och

ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av Akademiens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i förvaltningsnämndens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att förvaltningsnämnden använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om Akademiens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera förvaltningsnämnden om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

DE FÖRTROENDEVALDA REVISORERNAS ANSVAR

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av Akademiens resultat och ställning.

UTTALANDE

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förvaltningsnämndens förvaltning för Kungl. Akademien för de Fria Konsterna för räkenskapsåret 2024.

Vi tillstyrker att Akademien beviljar förvaltningsnämndens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Akademien enligt god revisorssed i Sverige. Vi som registrerat revisionsbolag har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

FÖRVALTNINGSNÄMNDENS ANSVAR

Det är förvaltningsnämnden som har ansvaret för förvaltningen enligt stadgarna.

REVISORNS ANSVAR

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot Akademien, eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot Akademien.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för Akademiens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

OMSLAGSBILD:

Foto: Sanna Argus Tirén.

Detalj av *Venus stiger ur badet*, gipsmodell av Johan Tobias Sergel utförd ca 1776 och inköpt till Konstakademiens samling från Sergels dödsbo 1814. Nationalmuseum äger marmorversionen av samma verk.

Bild från utställningen *IDEAL I GIPS – Konstakademiens skulptursamlingar under 300 år*: 25 november 2023 – 24 februari 2024 i Salarna.